

Herman Gorter (1920)
Öppet brev till kamrat Lenin

Ett svar på Lenins broschyr: ”Radikalismen – kommunismens barnsjukdom”

Utgiven och översatt av Arbetarpress i juni 1975. Digitaliserad av IKS 2002

Förord	1
Inledning.....	1
Fackföreningsfrågan.....	8
Parlamentarismen	16
Opportunismen i Tredje Internationalen	31
Slutord	34

Anmärkning:

Gorters ståndpunkter kritiseras utförligt av Trotskij inför Kommunistiska internationalens exekutivkommitté i november 1920, se [Om KAPD:s politik](#).

Förord

Kamrat Lenin, jag vill fästa er och läsarnas uppmärksamhet på att detta brev skrevs under ryssarnas segerrika uppmarsch mot Warszawa.

Jag vill också be om ursäkt för de många upprepningarna. Eftersom ”vänsterns” taktik ännu är okänd för arbetarna i de flesta länderna, är upprepningarna oundvikliga.

Inledning

Käre kamrat Lenin!

Jag har läst Er broschyr om radikalismen i den kommunistiska rörelsen. Jag har, av denna, liksom av alla Era andra skrifter, lärt mycket. Liksom säkert många andra kamrater är jag Er tacksam. Många spår och många grodd av denna barnsjukdom, som utan tvivel också finns hos mig, har den fördrivit och kommer säkert också att fördriva. Också vad Ni säger om förvirringen, som genom revolutionen har blivit förorsakad i många huvuden är helt riktigt. Jag vet det. Revolutionen kom så plötsligt och så helt annorlunda än vi väntade oss. Och Er skrift skall vara mig till ny uppmuntran, att i framtiden, ännu mer än tidigare, bedöma alla taktiska frågor, också under revolutionen, med hänsyn till realiteten, d.v.s. de verkliga klassförhållandena, som de uppenbarar sig politiskt och ekonomiskt.

När jag hade läst Er broschyr tänkte jag: Det är rätt alltihop. Men när jag sedan hade satt mig ner och tänkt efter om jag nu skulle sluta stödja den här ”vänstern”, och inte skriva några fler artiklar för KAPD och det oppositionella partiet i England, måste jag avvisa tankegången i broschyren.

Det verkar motsägande. Men det förorsakas därav, kamrat, att Er utgångspunkt i broschyren är felaktig. Jag tror inte Ni bedömer likheterna mellan den västeuropeiska och den ryska revolutionen och ej heller betingelserna för den västeuropeiska revolutionen, d.v.s. klassförhållandena, riktigt. Härigenom bedömer ni grunden, ur vilken ”vänstern” d.v.s. oppositionen uppstår, felaktigt. Därför *verkar* broschyren riktig, om man antar Er *utgångspunkt: förkastar* man denna (vilket man måste göra), då är *hela broschyren felaktig*. Då alla Era oriktiga, delvis oriktiga och delvis säkert helt felaktiga omdömen tillsammans resulterar i Ert fördömande av vänsterrörelsen, särskilt i Tyskland och England, och då jag, trots att jag inte i alla punkter är överens med denna rörelse (som ledarna vet), i alla fall är fast besluten att försvara densamma, tror jag att jag gör bäst i att besvara Er skrift med ett försvar av vänstern. Detta kommer att ge mig tillfälle att inte bara visa grunden varur vänstern uppstår, dess rätt och dess fördelar här och nu i Väst-Europa i detta stadium, utan också, och det kanske är lika viktigt, att *bekämpa de falska föreställningar om den västeuropeiska revolutionen som härskar särskilt i Ryssland*. Båda delarna är viktiga, därför att såväl den västeuropeiska som också den ryska taktiken är beroende av hur man föreställer sig den västeuropeiska revolutionen.

Jag hade gärna gjort detta på Moskvakongressen, men jag var inte i stånd att komma.

Först måste jag vederlägga två av Era anmärkningar, som skulle kunna förvilla kamraternas och läsarnas omdöme. Ni skriver med hån och spe om det barnsliga och skattretande ofoget under kampen i Tyskland om ”ledarnas diktatur eller massornas”, ”uppe eller nere”, o.s.v. Att detta inte borde vara några tvistefrön är vi helt överens om. Men tyvärr är det fortfarande ett tvistefrö i Väst-Europa. Vi har nämligen fortfarande i många länder i Väst-Europa ledare av det slag som fanns i Andra Internationalen. Vi söker ännu de rätta ledarna, som *inte vill härska över massorna* och förråda dem, och så länge vi inte har sådana kommer vi att göra allting nerifrån och genom massornas diktatur. Om jag har en ledare i fjällen som leder mig

ner i avgrunden, så föredrar jag att inte ha någon alls. Så snart som vi har de rätta ledarna kan vi låta sökandet vara. För då kommer massan och ledarna verkligen att vara ett. Detta och inget annat menar den tyska och den engelska vänstern med dessa ord.

Och detsamma gäller för Er andra anmärkning att ledarna ska vara en enhet med klass och massa. Vi är helt överens med Er. Det gäller bara att finna sådana ledare och uppfostra dem så att de verkligen blir *eniga* med massan. Och att finna och uppfostra dem, det kan bara massorna, de politiska partierna och fackföreningarna genom hård kamp, också inåt. Sak samma gäller den järnhårda disciplinen och den starka centraliseringen. Det är vi för, men först när vi har de rätta ledarna, inte förr. För denna svåra kamp, som nu förs i de länder som står närmast kommunismens genomförande, d.v.s. Tyskland och England, kan Ert hån bara vara till *nackdel*. *Ni gynnar med detta hån bara Tredje Internationalens opportunistiska element*. Ty detta är ett av medlen, med vilka delar av Spartakusförbundet och BSP i England och också delar av kommunistiska partier i andra länder lurar arbetarna, när de säger, att hela frågan om massa och ledare är ”absurd och barnslig”. Med denna fras undviker ni och vill Ni undvika, att man kritiserar Er själv, en av ledarna. Med denna fras om järnhård disciplin och centralisering krossar Ni oppositionen. Dessa opportunistiska element spelar Ni i händerna.

Det borde Ni inte göra kamrat, vi är i Västeuropa ännu i ett förstadium. Då skall man *hellre uppmuntra kämparna än härskarna*.

Detta emellertid sagt som parantes. Jag återkommer till det i slutet. Det finns en djupare orsak till varför jag inte kan vara överens med Er. Det är följande:

När vi västeuropeiska marxister läste Era broschyrer, uppsatser och böcker, då fanns det mitt i vår beundran och vårt samtycke, som gällde nästan allt vad Ni skrev, dock en punkt, då vi plötsligt började läsa försiktigt, och där vi väntade oss en närmare förklaring. Denna punkt antog vi också bara omsider med stora förbehåll. Det var när Ni talade om arbetarna och *fattigbönderna*. Ni gör det mycket, mycket ofta. Och överallt talar Ni om dessa båda kategorier som revolutionära faktorer över hela världen. Och ingenstans, åtminstone såvitt jag har läst, betonar Ni klart och tydligt den *stora skillnad som råder i denna fråga mellan Ryssland* (och några östeuropeiska länder) *och Västeuropa* (d.v.s. Tyskland, Frankrike, England, Belgien, Holland, Schweiz och de skandinaviska länderna, kanske t.o.m. Italien). Och ändå ligger, enligt min uppfattning, grunden för meningsskiljaktigheten mellan Er uppfattning om taktiken i de fackliga och parlamentariska frågorna och den s.k. vänsterns i Västeuropa i skillnaden mellan Ryssland och Västeuropa på denna punkt.

Ni känner naturligtvis likaväl som jag till denna skillnad, men Ni har inte dragit de rätta slutsatserna för taktiken i Västeuropa, åtminstone inte såvitt jag läst i Era skrifter. Ni har lämnat dessa slutsatser obeaktade, och därigenom blir Ert omdöme om den västeuropeiska taktiken fel.¹ Detta var och är desto farligare, därför att denna Er lärosats överallt i Västeuropa i alla kommunistiska partier, och t.o.m. av marxister, tanklöst rabblas upp. Det förespeglas t.o.m. i alla kommunistiska tidningar, tidskrifter och broschyrer och på offentliga möten, att en fattigböndernas revolt vore nära förestående i Västeuropa. Det hänvisas inte till den stora skillnaden gentemot Ryssland. Därigenom fördunklas också proletariats omdöme.

¹ Ni skriver t.ex. i *Staten och revolutionen*: ”Den övervägande majoriteten av borgerskapet i varje kapitalistiskt land är förtryckt av regeringen och strävar efter dess störtande, efter en felfri regering. Det är bara proletariats som kan förverkliga det.” Svårigheten är emellertid att borgerskapet inte strävar efter kommunismen. [Citatet är här antingen förvrängt av Gorter eller felöversatt, eftersom Lenin talar inte om ”borgerskapet” i detta sammanhang, utan om bönderna. Så här är det korrekta, ej stympade citatet: ”Den överväldigande majoriteten bönder i varje kapitalistiskt land, där det överhuvudtaget finns bönder (vilket är fallet i de flesta kapitalistiska länder), förtrycks av regeringen och önskar ivrigt dess störtande, önskar en ”billig” regering. Verkställa detta kan endast proletariats, och i och med verkställandet därav tar det samtidigt ett steg i riktning mot statens socialistiska omdaning.” – *marxistarkivet red anm*]

Därigenom att Ni i Ryssland hade en väldig klass av fattigbönder och segrade med dess hjälp, föreställer Ni er, att vi i Västeuropa också kommer att ha denna hjälp. Därför att Ni i Ryssland *bara* kunde segra med denna hjälp, föreställer Ni Er att man också här kommer att segra med denna hjälp. Genom Er tystnad i denna fråga, hur det förhåller sig i Västeuropa, framställer Ni det så, och hela Er taktik uppkommer ur denna föreställning.

Denna föreställning är emellertid inte sanningen. Det finns en väldig skillnad mellan Ryssland och Västeuropa. I allmänhet blir fattigböndernas betydelse som revolutionär faktor allt mindre. I delar av bl.a. Asien, Kina och Indien vore denna klass, om revolutionen skulle bryta ut där, helt utslagsgivande. I Ryssland bildade den en för revolutionen oundgänglig huvudfaktor, i Polen och några stater i Sydost- och Mellaneuropa är den fortfarande betydande för revolutionen, men ju mer man går västerut, ju mer fiendlig står den emot revolutionen.

Ryssland har ett industriellt proletariat på 7-8 miljoner, men fattigbönderna är cirka 25 miljoner. (Ni får förlåta eventuella fel i siffrorna, för jag får ta dem ur minnet för det är bråttom med den här skriften.) När Kerenskij inte gav dessa fattigbönder jord, då visste Ni, att så snart de insett detta skulle de komma till Er. Detta är inte fallet i Västeuropa och kommer inte att bli fallet, ty ett sådant läge som jag har beskrivit föreligger inte i de västeuropeiska länderna.

Fattigböndernas läge är ett annat i Västeuropa än i Ryssland. Även om det ofta är förskräckligt, så är det dock inte så förskräckligt här som där. Fattigbönderna arrenderar eller äger en bit jord. Tack vare de utmärkta kommunikationerna kan de i allmänhet odla för försäljning.

De kan i varje fall försörja sig genom självhushållning. De senaste årtiondena gav dem någon förbättring. De kan nu, under och efter kriget, kräva höga priser. De är oundgängliga, då livsmedel bara importeras ytterst sparsamt. De kommer alltså att kunna hålla priserna uppe i framtiden. De understöds av kapitalismen. Kapitalet kommer att hålla dem uppe så länge det självt kan hålla sig uppe. Fattigböndernas läge hos Er var mycket mer förfärligt. Därför hade fattigbönderna hos Er också ett politiskt, revolutionärt program och var organiserade i ett politiskt, revolutionärt parti: socialrevolutionärerna. Det är de ingenstans här. Dessutom fanns det i Ryssland en stor mängd gods som kunde fördelas, storgods, kronogods, statsegendomar, kloster gods. Men vad kan Västeuropas kommunister erbjuda fattigbönderna, för att få dem på sin sida i revolutionen?

I Tyskland fanns det (före kriget) 4-5 miljoner fattigbönder (under 2 ha). Under verklig stordrift (över 100 ha) befann sig bara 8-9 miljoner ha mark. Om nu kommunisterna skulle fördela dessa, då vore ju fattigbönderna fortfarande fattigbönder, för också de 7-8 miljonerna lantarbetarna vill ju också ha något. Men kommunisterna kommer inte ens att kunna fördela all jord. Politiken kommer att vara att driva storbruk.²

Alltså, kommunisterna i Tyskland har, undantaget några enstaka relativt små områden, inte ens en gång medlen att locka fattigbönderna med. För mellan- och småbruken kommer man väl inte att expropriera. Mycket likartat är det med de 4-5 miljonerna fattigbönder i Frankrike och detsamma i Schweiz, Belgien, Holland och två skandinaviska länder.³ Överallt är mellan- och småbruk förhärskande. Inte ens i Italien är saken helt säker. För att inte tala om England där det bara finns en till tvåhundra tusen fattigbönder. Siffrorna visar också att fattigbönderna i Västeuropa är förhållandevis få. Dessa eventuella hjälptrupper vore alltså mycket små. Ej heller löftet, att de under kommunismen inte behöver betala arrende och hypoteksränta, kan locka dem. För med kommunismen ser de inbördeskriget, marknadernas avskaffande och ödeläggelse. Fattigbönderna kommer alltså, om det inte blir en kris mycket värre än den

² De agrara teserna från Moskva understödjer detta (resonemang – *Utg. ann*).

³ För Sverige och Spanien har jag ingen statistik.

nuvarande i Tyskland, d.v.s. en kris, som i förskräcklighet överträffar allt hittills skådat, att hålla på kapitalismen, så länge som denna är något så när vid liv.⁴

Arbetarna i Västeuropa står helt ensamma. För endast ett ytterst tunt skikt av de lägre mellanskikten kommer att hjälpa dem. Och detta saknar ekonomisk betydelse. Arbetarna kommer att få göra revolution helt ensamma. Detta är den stora skillnaden mot Ryssland.

Kanske, kamrat Lenin, kommer Ni att säga att detta också varit fallet i Ryssland. Också i Ryssland har proletariatet gjort revolution helt ensamt. Först efter revolutionen kom fattigbönderna. Det är sant, men det är ändå en stor skillnad.

Ni visste, kamrat Lenin, att bönderna med säkerhet snabbt skulle komma till Er. Ni visste att de inte skulle stödja Kerenskij längre. Ni hade en trollformel: ”jorden åt bönderna”, med vilken Ni på några månader kunde få dem över på proletariatets sida. *Vi* däremot är säkra, att de tills vidare överallt på den västeuropeiska kontinenten kommer att stödja kapitalismen.

Kanske kommer Ni att säga att det i Tyskland visserligen inte finns någon massa av fattigbönder som står beredd att komma till hjälp, men att de miljoner proletärer, som ännu stödjer bourgeoisien, säkert kommer att vinnas över, att de ryska böndernas plats här i väst kommer att intas av dessa proletärer och att det alltså trots allt kommer hjälp.

Också denna föreställning är i grund och botten fel. Skillnaden mot Ryssland förblir enorm.

De ryska bönderna kom nämligen *efter* segern över kapitalismen över till proletariatet. Men om de tyska arbetarna, som ännu stödjer kapitalismen övergår till kommunismen, ja först då börjar kampen mot kapitalismen på riktigt.

Därigenom att fattigbönderna *fanns*, därför och bara därför segrade de ryska kamraterna. Och segern blev fast och stark när dessa (fattigbönderna) kom över. Därigenom att de tyska arbetarna står i kapitalismens led, blir det ingen seger, och först om de kommer över börjar kampen på riktigt.

Revolutionen i Ryssland var under sin långa utveckling fruktansvärd för proletariatet. Och fruktansvärd är den nu, efter att den har segrat. Men den var lätt när den ägde rum, just genom bönderna.

Hos oss är det helt annorlunda, precis tvärtom. Före var den lätt och efteråt kommer den att vara lätt, men i sig själv kommer den att vara fruktansvärd. Antagligen hemskare än någon annan revolution. För kapitalismen, som hos er var svag och bara ytligt påklitrad på feodalismen, medeltiden, ja t.o.m. barbariet, är hos oss stark, väldigt organiserad och fastrotad. Och den lägre medelklassen och de små och fattiga bönderna, som alltid stödjer den starkaste, kommer att, med undantag för ett tunt ekonomiskt obetydligt skikt, hålla ihop med kapitalismen till det verkliga slutet.

Revolutionen i Ryssland segrade tack vare fattigböndernas hjälp. Det måste man hålla i minnet, här i Västeuropa och överallt i världen. Men arbetarna i Västeuropa står ensamma, det måste man hålla i minnet i Ryssland.

Proletariatet i Västeuropa står ensamt. Det är sanningen. Och därpå, på denna sanning måste vår taktik vara grundad. Varje taktik som inte grundar sig därpå är felaktig och leder proletariatet till väldiga nederlag.

Att detta påstående är sanning bevisas också genom praktiken. Ty det är inte bara det att de västeuropeiska småbönderna inte har något program, inte kräver jord, och inte ens nu, då

⁴ I broschyren *Der Weltrevolution* har jag med stor kraft påvisat denna skillnad mellan Ryssland och Västeuropa. Den tyska revolutionens utveckling har lärt mig, att min slutsats var alltför optimistisk. I Italien kommer fattigbönderna kanske att sluta upp bakom proletariatet.

kommunismen närmar sig så rör de sig. Men detta påstående ska naturligtvis inte uppfattas som absolut. Det finns ju, som jag redan sagt, trakter i Västeuropa där storgodsen är förhärskande och där fattigbönderna kan tänkas ställa upp för kommunismen. Det finns också andra trakter där de kan vinnas över p.g.a. de lokala förhållandena. Men dessa trakter är relativt få. Och det innebär inte heller att vid revolutionens slut, när allting rasar samman, att några fattigbönder då skulle komma till oss. Därom råder inget tvivel. Därför måste vi hela tiden propagera bland dem. Men vi har att bestämma vår taktik för revolutionens början och gång. Vad jag alltså talade om är förhållandenas allmänna art och tendens. Och endast på detta ska en taktik grunda sig.⁵

Härav följer nu i första hand – och det skall sägas klart och tydligt – att den verkliga revolutionen i Västeuropa, d.v.s. ikullkastandet av kapitalismen och *upprättandet och det stadigvarande upprätthållandet av kommunismen*, nu bara är möjligt i de länder, där proletariatet *ensamt* är starkt nog gentemot alla andra klasser, alltså i Tyskland och England och, därför att hjälpen från fattigbönderna är möjlig, i Italien. I de andra länderna är bara förberedelserna för revolutionen möjlig, genom propaganda, organisation och kamp. Själv kan den bara äga rum efter att ekonomin genom revolutionen i de stora staterna (Ryssland, Tyskland och England) har blivit så skakad att de borgerliga klasserna har blivit tillräckligt svaga. Ni instämmer ju i att vi inte kan rätta vår taktik efter händelser, som kanske inträffar men som lika gärna kan utebli (hjälp från de ryska arméerna, indiskt uppror, fruktansvärd kris som hitintills aldrig skådats o.s.v.).

Att Ni alltså inte har insett sanningen om fattigböndernas stora betydelse, det är Ert första stora misstag, kamrat. Och likaledes exekutivens⁶ i Moskva och den tredje kongressens.

Vad betyder nu detta att stå ensam (helt annorlunda än det ryska proletariatet), detta att inte ha några utsikter på hjälp från någon annan klass, vad betyder det för taktiken?

Det betyder för det första att fordringarna som här ställs på massorna blir ännu mycket större än i Ryssland. Att alltså den proletära massans betydelse i revolutionen är mycket större. Och för det andra, att ledarnas betydelse är motsvarande mindre.

För de ryska massorna, proletärerna, insåg redan under kriget, att bönderna snart skulle stå vid deras sida. De tyska proletärerna, för att först bara tala om dessa, vet att de har hela den tyska kapitalismen med alla dess klasser emot sig.

Visserligen var de tyska proletärerna före kriget redan 19-20 miljoner verkligen arbetande vid en befolkning på 70 miljoner, men de står emot alla andra klasser.

De står *obeväpnade* gentemot en ojämförligt starkare kapitalism än ryssarna. Ryssarna var beväpnade.

Revolutionen kräver av varje tysk proletär, av varje enskild, ännu mycket mera mod och offervilja än av den ryske proletären.

Detta följer av de ekonomiska och klassmässiga förhållandena i Tyskland och inte av någon teori eller inbillning hos revolutionsromantiker eller intellektuella!!

Om inte hela klassen, eller åtminstone det största flertalet, satsar sig själv personligen med nästan övermänsklig kraft för revolutionen, då segrar den inte. För ni instämmer säkert i att vi, när vi bestämmer vår taktik, måste lita till våra egna krafter och inte på främmande, t.ex. rysk, hjälp.

⁵ Ni kamrat, kommer säkert inte, att som de små ”andarna” söka vinna en kamp därigenom, att ni uppfattar era motståndares påståenden alltför absoluta. Min ovanstående anmärkning gäller därför bara detta.

⁶ Syftar på Tredje Internationalens exekutivkommitté – EKKI. *Utg. anm.*

Proletariatet nästan obebäpnat, ensamt, utan hjälp från en så enhetlig kapitalism, det betyder i Tyskland: varje proletär, det stora flertalet, en medveten kämpe, varje proletär en hjälte. Och så är det i nästan hela Västeuropa.

Proletariatets majoritet, de som blir till medvetna fast beslutna kämpar, till verkliga kommunister, måste här, absolut och relativt, vara större, mycket större än i Ryssland.

Och återigen: detta inte som följd av föreställningarna eller drömmarna hos någon intellektuell eller poet, utan p.g.a. renaste realiteter.

Och som klassens betydelse stiger, så sjunker relativt sett ledarnas betydelse. Det ska inte betyda, att vi inte ska ha de bästa möjliga ledarna. De allra bästa är inte bra nog, vi söker just dessa. Det vill bara säga, att i jämförelse med massans betydelse så minskar ledarnas.

Om man som Ni vill vinna ett land på 160 miljoner med 7-8 miljoner proletärer, ja då är ledarnas betydelse enorm. För, om man med så få vill besegra så många, då kommer det i första hand an på taktiken. Om man som Ni kamrat, med en så liten skara, men med främmande⁷ hjälp vill vinna ett så stort land, ja då kommer det i första hand an på *Ledarens* taktik. När Ni, kamrat Lenin, började kampen med den lilla skaran proletärer, då var det i första hand Er taktik som vann slagen i rätt ögonblick och som vann fattigbönderna.

Men i Tyskland? Där mäktar inte den klokaste taktik, den största klarhet, t.o.m. ledarens geni med så värst mycket. Obevekligt står klasserna där mot varandra, en mot alla de andra. Den proletära klassen måste där avgöra själv. Genom sin makt, genom sitt antal. *Men dess makt är*, då fienden är så väldigt och så oändligt bättre organiserad och beväpnad än proletariatet, särskilt *grundad i dess kvalitet*.

Ni stod emot de ryska ägande klasserna som David mot Goliat. David var liten, men han hade ett vapen som var dödligt säkert. Det tyska, det engelska, det västeuropeiska proletariatet står mot kapitalismen som jätte mot jätte. Hos dem beror det bara på kraften. Kroppens kraft och särskilt andens.

Har Ni inte märkt, kamrat Lenin, att det i Tyskland inte finns några ”stora” ledare? De är alla helt vanliga män. Det tyder redan på att revolutionen måste vara massornas verk, inte ledarnas.

Enligt min uppfattning något storartat, något större än som någonsin har varit. Och ett förebud om det som måste vara kommunismen.

Och som det är i Tyskland, är det i hela Västeuropa. För överallt står proletariatet ensamt.

Massornas revolution, arbetarnas – bara massornas och arbetarnas för första gången i världen.

Och detta inte, för att det är så bra eller så vackert eller uttänkt av någon, utan därför att de ekonomiska och klassmässiga förhållandena kräver det.⁸

Ur denna skillnad mellan Ryssland och Västeuropa följer nu vidare:

1. Att, när Ni eller exekutiven i Moskva eller de Er följande opportunistiska kommunisterna i Västeuropa, i Spartakusförbundet eller i engelska KP säger: En kamp om frågan ”ledare eller massa” är vansinne, är detta orätt inte bara mot oss, därför att vi fortfarande söker ledare, utan också därför att frågan hos Er har en helt annan betydelse.

⁷ Syftar på fattigbönderna. *Utg. anm.*

⁸ Här tiger jag helt om dessa andra numerära förhållanden (20 miljoner av 70 i Tyskland), så kommer massans och ledarens betydelse och förhållandet mellan massan, parti och ledare, även under och vid slutet av revolutionen, att vara annorlunda här än i Ryssland. Ett exempel på denna fråga, vilket i sig är ytterst viktigt, skulle just nu föra mig för långt.

2. Att, när Ni säger till oss: Ledare och massa skall vara en odelbar helhet, är detta fel inte bara därför att vi söker en sådan enhet, utan också därför att denna fråga har en helt annan vikt hos oss än hos Er.

3. Att, när Ni säger: Det skall vara en järnhård disciplin och absolut militärisk centralism i det kommunistiska partiet, är detta fel, inte bara därför att vi just söker en järnhård disciplin och stark centralisering, utan också därför att denna fråga har en helt annan vikt hos oss än hos Er.

Därav följer 4. att när Ni säger: Vi gör si och så i Ryssland (t.ex. efter Kornilov-offensiven⁹ eller någon annan episod), eller vi gick då under den eller den perioden i parlamentet, eller vi stannade inom fackföreningarna och därför skall det tyska proletariatet göra likadant, då behöver detta ingenting betyda. Det behöver inte alls vara lämpligt, då de västeuropeiska förhållandena i kampen, i revolutionen, är helt annorlunda än i Ryssland.

Slutligen följer 5. att när Ni eller exekutiven i Moskva eller de opportunistiska kommunisterna i Västeuropa vill påtvinga oss en taktik, som i Ryssland var helt riktig – t.ex. den som, medvetet eller omedvetet, är avstämmd på, medvetet eller omedvetet stödjer sig på, att fattigbönderna eller andra arbetande skikt snart kommer att ansluta sig – med andra ord, proletariatet inte står ensamt – att Er taktik, som Ni föreskriver eller den som följs här, kommer att föra det västeuropeiska proletariatet i fördärvet och till fruktansvärda nederlag.

Och slutligen följer härav 6. att, när Ni, eller exekutiven i Moskva eller de opportunistiska elementen i Västeuropa, som Spartakusförbundets central i Tyskland och BSP¹⁰ i England, vill tvinga oss här i Västeuropa till en opportunistisk taktik (opportunisten stödjer sig alltid på främmande element som lämnar proletariatet i sticket!), då har Ni orätt.

Detta att stå ensam, att inte kunna vänta sig någon hjälp, massans större betydelse – på detta beror taktiken hos Tysklands Kommunistiska Arbetarparti, Sylvia Pankhursts Kommunistiska Parti¹¹ och majoriteten av Amsterdamkommissionen, som den kallas i Moskva.

På dessa grunder försöker dessa att få upp massan, som helhet och som individer, på en mycket högre nivå, och att uppfostra dem, person för person, till revolutionära kämpar genom att göra det tydligt för dem (inte bara i teorin utan särskilt i praktiken), att allt hänger på dem själva, att de inte kan vänta sig någon hjälp från andra klasser, av ledarna föga, och att de måste kräva det yttersta av sig själva.

Teoretiskt är alltså, om man bortser från privata utläggningar om småfrågor som de av Wolffheim och Laufenberg, som i rörelsens begynnelse är oundvikliga, dessa partiets och kamraters uppfattning helt riktig, och det är helt fel att bekämpa dem.¹²

Om man från Östeuropa vandrar mot väster överskrider man på en viss plats en ekonomisk gräns. Den går från Östersjön mot Medelhavet, ungefär från Gdansk till Venedig. Denna linje skiljer två världar ifrån varandra. Ty väster om denna linje härskar industri-, handels-, och finanskapitalet, förenade nästan helt i det högst utvecklade bankkapitalet. T.o.m. lantbrukskapitalet är underordnat bankkapitalet eller har redan måst förena sig med det. Detta kapital är organiserat i största möjliga utsträckning, och sammanfattat i världens starkaste statsregeringar.

⁹ Se *Rådsmakt* nr 5, sid. 12-13. *Utg. anm.*

¹⁰ British Socialist Party. *Utg. anm.*

¹¹ Åtminstone till nu.

¹² Det har slagit mig, att Ni nästan alltid tar kamp, snarare utifrån privata föreställningar, än från motståndarens officiella uppfattningar.

Öster om denna linje finns varken denna jättelika utveckling av det koncentrerade industri-, handels-, transport- och bankkapitalet eller dess nästan absoluta dominans, eller som följd därav den fast organiserade moderna staten.

Det vore i sig redan ett under, om det revolutionära proletariats taktik vore detsamma väster om denna gräns som i öster.

Fackföreningsfrågan

Efter det att jag anfört de allmänna teoretiska grunderna, ska jag nu också praktiskt försöka bevisa, att vänstern i Tyskland och England på det stora hela har rätt vad gäller frågorna om fackföreningarna och parlamentarismen. Först fackföreningsfrågan.

”Liksom parlamentarismen förkroppsligar den andliga, så förkroppsligar fackföreningsrörelsen ledarnas materiella makt över arbetarmassorna. Fackföreningarna utgör under kapitalismen de naturliga organisationerna för sammanslutningen av proletariatet, och som sådana har Marx redan tidigt framhållit deras betydelse. Under den utvecklade kapitalismen och än mer i den imperialistiska tidsåldern har fackföreningarna alltmer blivit jättelika sammanslutningar, som uppvisar samma tendens som den borgerliga statsapparaten själv gjorde tidigare. I dem har det uppstått en klass av tjänstemän, en byråkrati, som förfogar över organisationens alla maktmedel, penningmedel, pressen, utnämningen av underordnade tjänare till deras herrar och identifierar sig själva med organisationen. Och fackföreningarna överensstämmer också med staten och dess byråkrati i så motto att medlemmarna, trots demokratin, inte är i stånd att genomdriva sin vilja gentemot byråkratin. Varje revolt bryts mot den konstfullt uppbyggda apparaten av dagordningar och statuter, innan den kan skaka de högsta regionerna.

Bara med en seglivad ihärdighet lyckas det ibland efter årtal för en organisation att uppnå måttlig framgång, som för det mesta resulterar i personbyte. Därför utbröt under de senaste åren, före kriget och därefter – i England, Tyskland, Amerika – allt oftare uppror bland medlemmarna, som strejkade på egen hand mot ledarnas vilja eller förbundets eget beslut. Att detta förekommer som något naturligt och också uppfattas så, är ett uttryck för att organisationen inte är alla medlemmar, utan snarare något främmande för dem; att arbetarna inte härskar över sitt förbund, utan att det står över dem som en yttre makt, mot vilken de kan göra uppror, även om denna makt spirar upp ur dem själva – alltså återigen snarlikt staten. Avtar då revolten, så återkommer det gamla herrskapssystemet, trots hatet och den maktlösa förbittringen hos massorna kan det hävda sig, därför att det stödjer sig på likgiltigheten och bristen på klar insikt och enhetlig och uthållig vilja hos dessa massor¹³

Genom att fackföreningsrörelsen kämpade mot kapitalet, mot de utarmade, absolutistiska tendenserna hos kapitalet, genom att den begränsade dessa och på så sätt möjliggjorde arbetarklassens existens uppfyllde den sin roll under kapitalismen och var därigenom själv en del av det kapitalistiska samhället. Men i och med revolutionens inträde, när proletariatet förvandlas från en del av det kapitalistiska samhället till förintare av detta samhälle, kommer fackföreningen i motsättning till proletariatet...

Vad Marx och Lenin framhållit om staten; att dess organisation trots den formella demokratin gör det omöjligt att förvandla den till ett instrument för den proletära revolutionen, måste därför också gälla för fackföreningsorganisationen. Dess kontrarevolutionära makt kan inte förintas eller försvagas genom ett personbyte, genom att man ersätter särskilt reaktionära ledare med radikala eller revolutionära ledare. Organisationsformen är sådan att den gör massorna så gott som maktlösa och därigenom förhindrar dem att göra fackföreningen till ett organ för sin vilja. Revolutionen kan bara segra genom att den förintar dessa organisationer, det vill säga att organisationsformen omvälvts så fullständigt att den förvandlas till något helt annat. Sovjetsystemet, uppbyggt inifrån, är inte bara i

¹³ Härpå följer ytterligare några bisatser, som, trots idoga försök, det är omöjligt att uppfatta helheten i. [Ungefär: ”och p.g.a. den inre nödvändigheten hos fackföreningarna som arbetarnas enda medel att få kraft till motstånd mot kapitalet.”] *Utg. anm.*

stånd att rycka upp den statliga utan också den fackliga byråkratin med rötterna och likvidera den; det kommer inte bara att utgöra proletariatets nya politiska organ gentemot kapitalismen utan också grundvalen för de nya fackföreningarna. I partistridigheterna i Tyskland har det hävdats att en organisationsform kan bli revolutionär bara medlemmarna har en revolutionär inställning. Men när det viktigaste innehållet i revolutionen består i att massorna själva övertar sina angelägenheter – ledningen av samhället och produktionen – då är varje organisationsform, som inte tillåter massorna att själva härska och leda, kontrarevolutionär och skadlig, därför måste den ersättas av en annan form, som är revolutionär genom att den låter arbetarna själva aktivt bestämma överallt”.¹⁴

Fackföreningarna är genom sitt väsen dåliga vapen för den västeuropeiska revolutionen. Frånsett att de har blivit kapitalismens verktyg och är i händerna på förrädare, frånsett att dessa organisationer genom sitt väsen, oberoende av i vilka ledares händer de är, måste göra medlemmarna till slavar, till redskap, frånsett detta är de också i övrigt obrukbara. Fackföreningarna är för svaga i kampen, i revolutionen mot det i högsta grad organiserade västeuropeiska kapitalet och dess stat. Dessa är dem alltför mäktiga. Ty de är fortfarande delvis yrkesföreningar, som bara på grund av detta inte kan göra någon revolution. Och i den mån de är industriföreningar, stöder de sig inte på fabriker, på verkstäderna själva, och är också därigenom svaga. De är också mera hjälpföreningar än kampföreningar, som bildades under småborgerskapets tid. Deras organisation var otillräcklig redan före revolutionen och för revolutionen själv är den – i Västeuropa – helt oduglig. Ty fabriker, arbetarna i fabriker, gör inte revolutionen i yrkesgrenarna och industribranscherna, utan i verkstäderna.¹⁵ Dessa föreningar är dessutom långsamt arbetande, alltför komplicerade instrument, som bara duger något till i evolutionens tidevarv. Om inte revolutionen lyckas genast och vi återigen för en tid blir tvungna att övergå till fredlig kamp, måste även i det läget fackföreningarna förintas och ersättas med industriella sammanslutningar som stöder sig på fabriks- och verkstadsorganisationerna. Och med dessa eländiga fackföreningar, som alltså *i vilket fall som helst* måste förintas, vill man göra revolution!!! Arbetarna behöver *vapen* för revolutionen i Västeuropa. Det enda *vapnet* för revolutionen i Västeuropa är *fabriksorganisationerna*. Och dessa förenade i *en stor helhet!*

De västeuropeiska arbetarna behöver de allra bästa vapen, eftersom de står ensamma, eftersom de inte kan påräkna någon hjälp. Och därför måste de ha dessa fabriksorganisationer. *Genast* i Tyskland och England eftersom revolutionen där är närmast förestående. Så snart som möjligt, så snart som vi kan, bör vi upprätta dem också i de andra länderna. Det hjälper Er ingenting, kamrat Lenin, när Ni säger: Vi gjorde så och så i Ryssland. Ty, för det första hade ni i Ryssland inte så dåliga kamporganisationer, som många fackföreningar här är. Ni hade industriella förbund. För det andra var andan hos arbetarna mera revolutionär. För det tredje var kapitalisternas organisering svag. Så ock staten. Men för det fjärde, och på det beror det egentligen utslutande; ni hade hjälp. Ni behöver alltså inte ha de allra bästa vapnen. Vi står ensamma¹⁶, och måste följaktligen ha de allra bästa vapnen. Annars kommer vi inte att segra. Annars kommer det ena nederlaget att följa på det andra.

Men också andra, psykiska och materiella grunder bevisar detta. Föreställ Er, kamrat, hur situationen var i Tyskland före kriget och under kriget. Fackföreningarna, det alltför svaga men enda medlet, var som döda maskiner helt i händerna på ledarna, som utnyttjade dem som medel för kapitalismen. Genom deras hjälp, genom deras stöd, genom deras ledare, ja delvis också genom deras medlemmar mördades revolutionen. Kommunisterna såg att deras egna

¹⁴ *Die entwicklung der Weltrevolution, und die Taktik des Kommunismus*, A Pannekoek, 1920. Sv. översättning: *Världsrevolution och kommunistisk taktik*

¹⁵ De brittiska och tyska fackföreningarna var yrkesfackföreningar, d.v.s. att på samma industri kunde upp till tio olika fack vara representerade. Jämför det svenska systemet, att alla på en arbetsplats organiseras i ett förbund.

Utg. anm.

¹⁶ Jämför not 7. *Utg. anm.*

bröder sköts ihjäl med fackföreningarnas hjälp. Strejker för revolutionen förhindrades. Tror Ni, kamrat, att det är möjligt att revolutionära arbetare stannar kvar i sådana föreningar? När dessa dessutom är alltför svaga verktyg för revolutionen! Jag tror att det är psykiskt omöjligt. Vad skulle Ni själv ha gjort som medlem i ett politiskt parti, till exempel mensjevnikpartiet, om partiet hade handlat så i revolutionen? Ni skulle ha splittrat det (om Ni inte hade gjort det redan tidigare!). Men Ni kommer att säga: Detta var ett politiskt parti, med en fackförening är det annorlunda. Jag tror att Ni tar miste. I revolutionen, under revolutionen, är varje fackförening, ja varje arbetarförening ett politiskt parti, antingen pro- eller kontrarevolutionärt.

Men Ni kommer att säga, och Ni säger i Er artikel: Dessa känslolimpulser måste övervinnas för enhetens och den kommunistiska propagandans skull. Jag skall visa Er hur detta var omöjligt i Tyskland under revolutionen. Med exempel, konkreta exempel. Ty också dessa frågor måste vi bedöma helt entydigt och konkret. Låt oss anta att det i Tyskland fanns 100.000 verkligt revolutionära varvsarbetare, 100.000 revolutionära metallarbetare och 100.000 likadana gruvarbetare. De ville strejka, kämpa, dö för revolutionen. De andra miljonerna ville det inte. Vad skulle dessa 300.000 göra då? För det första ena sig, bilda ett förbund i kampen. Det medger Ni. Utan organisation kan inte arbetarna göra något. Nu är ett nytt förbund som står i motsättning till de gamla föreningarna – om inte formellt så ändock reellt – en splittring, även om arbetarna stannar kvar i det gamla. Men medlemmarna i det nya förbundet behöver en press, behöver hålla möten, lokaler och avlönade personer. Det kostar mycket pengar. Och de tyska arbetarna har så gott som inga alls. För att kunna hålla det nya förbundet vid liv tvingas de, även om de inte vill det, lämna det gamla. Så ser det ut konkret, käre kamrat, det som Ni föreställer Er är omöjligt.

Men det finns ännu bättre materiella grunder. De tyska arbetarna som lämnade fackföreningarna, som önskade förinta fackföreningarna och som skapade fabriksorganisationerna och Arbetarunionen, dessa stod mitt i revolutionen. Att föra kamp var för dem ett *omedelbart* problem. Revolutionen var där. Fackföreningarna ville inte kämpa. Vad hjälper det då att säga: Stanna i fackföreningarna, propagera för era idéer, ni blir snart starkare och i majoritet. Detta skulle, bortsett från att minoriteten där skulle undertryckas enligt gängse mönster, vara väldigt bra, och även vänstern skulle försöka sig på det, om man bara hade tid. Men man kunde inte vänta. Revolutionen var där. Och den är ännu där!

I revolutionen (giv akt på detta kamrat, det var *i revolutionen* som de tyska arbetarna splittrade sig och bildade sin Arbetarunion) kommer de revolutionära arbetarna alltid att avskilja sig mot socialpatrioterna. Om man verkligen ska kämpa är inget annat möjligt. Vad Ni och exekutiven i Moskva och den internationella kongressen¹⁷ än säger, och hur ogärna Ni än ser en splittring, så kommer sådana alltid att äga rum av psykiska och materiella orsaker, eftersom arbetarna i längden inte kan fördrå att skjutas ihjäl av fackföreningarna, och eftersom kamp måste föras.

Därför har vänstern bildat den Allmänna Arbetarunionen. Och eftersom den är av den uppfattningen att revolutionen i Tyskland ännu inte är slut kommer den att gå vidare till segern, så kommer den att vidmakthålla fabriksorganisationerna.

Kamrat Lenin! Finns det inom arbetarrörelsen något annat medel än kamp när två riktningar uppstår? Och splittring, när dessa riktningar skiljer sig åt alltför mycket och hamnar i motsättning till varandra? Har Ni någonsin hört talas om något annat medel? Och finns det något mera motsatt än revolution och kontrarevolution? Också därför har KAPD och Allmänna Arbetarunionen helt rätt.

¹⁷ Syftar på Kominterns tredje kongress. *Utg. anm.*

Och kamrat, är inte alla dessa splittringar, dessa klarlägganden, alltid en seger för proletariatet? Visar det sig inte alltid förr eller senare? På detta område har jag en del erfarenhet. När vi ännu var kvar i det socialpatriotiska partiet hade vi inget inflytande – när vi kastades ut hade vi till att börja med ett begränsat, men sedan ett stort och därefter ett mycket stort inflytande. Och hur gick det för er kamrater bolsjeviker efter splittringen? Jag tror att det gick ganska bra. Till att börja med hade ni ett litet inflytande, senare ett stort, nu har ni ett totalt inflytande. Det beror helt och hållet på den ekonomiska och den politiska utvecklingen om en grupp – den må vara liten – gradvis kan skaffa sig ett allt större inflytande. Om revolutionen fortsätter i Tyskland finns det gott hopp om att Arbetarunionens inflytande skall överflygla fackföreningarnas. Över sin numerär – 70.000 mot 7 miljoner, ska de inte låta sig förskräckas. Mindre grupper än dessa har blivit de starkaste. Bland annat bolsjevikerna!

Varför är fabriks- och verkstadsorganisationerna och den på dem stödda och av dem bestående Arbetarunionen sådana utmärkta, ja tillsammans med de kommunistiska partierna de bästa, de enda bra vapnen för den västeuropeiska revolutionen?

Därför att arbetarna där uppträder som självständigt handlande, i oändligt mycket större utsträckning än i de gamla fackföreningarna; därför att de själva är ledarna och därigenom har hela ledningen i sin hand, och därför att de kontrollerar fabriksorganisationen och därigenom hela Arbetarunionen.

Varje fabrik och verkstad är en helhet. I den väljer arbetarna sina förtroendemän. Fabriksorganisationerna är fördelade efter förvaltningsdistrikt. För distrikten väljs åter förtroendemän. Och distrikten väljer i sin tur den allmänna styrelsen för hela riket.

Alla fabriksorganisationer, oavsett vilken industribransch de tillhör, utgör tillsammans den enda Arbetarunionen.

Man ser här en organisation *fullständigt* inriktad på revolutionen.

Om det kommer en mellanperiod med relativt fredlig kamp, är det dessutom lätt att inrikta organisationen efter detta. Man behöver bara – inom Arbetarunionens ram – förena fabriksorganisationerna efter industrigrenar.

Man ser också att här blir arbetaren, varje arbetare, en maktfaktor. Ty han väljer i sin verkstad sina egna förtroendemän och har genom dem direkt inflytande över distriktet och riket. Det är starkare centralism där, men inte för stark. Individen och fabriksorganisationen har stor makt. Han kan genast avsätta och ersätta sina förtroendemän och genast tvinga dem att ersätta de högre instanserna. Där finns rum för individualism, men inte alltför stort. Ty de centrala föreningarna, distrikts- och riksråden har stor makt. Individ och centralledning har precis så mycket makt som är nödvändigt och möjligt i Västeuropa i den period vi lever i och där revolutionen bryter ut.

Marx skriver att medborgaren under kapitalismen i sitt förhållande till staten är en abstraktion, en siffra. Så ligger det också till i de gamla fackföreningarna. Byråkratin, organisationens hela väsen, svävar skyhögt över arbetaren. Han kan inte nå den. För den är han en siffra, en abstraktion. För den är han inte ens mannen på verkstadsgolvet. Han är ingen levande, kämpande varelse med egen vilja. Ersätt den nuvarande byråkratin i de gamla fackföreningarna med nytt folk och snart ska ni få se att också dessa får samma karaktär, svävande högt ovanför massorna. 99 av 100 kommer att bli tyranner som står på borgarklassens sida. Ty organisationens väsen gör dem sådana.

Hur annorlunda är inte fabriksorganisationen! Här är det arbetaren själv som bestämmer om taktik, inriktning av kampen, när man skall gå ut i kamp o.s.v., och som genast ingriper när

”ledarna” inte gör som han vill. Han är oavbrutet själv invecklad i kampen eftersom fabriken eller verkstaden samtidigt är organisationen.

Han är, i den utsträckning detta är möjligt under kapitalismen, sitt eget ödes skapare och ledare, och eftersom detta är fallet för var och en, så är *massan sin egen kamps skapare och ledare*.

Mycket mer, oändligt mycket mer än vad som var möjligt i de gamla fackföreningarna, de reformistiska såväl som de syndikalistiska.¹⁸

Härigenom, eftersom fabriksorganisationerna och Arbetarunionen gör individerna själva och alltså massorna själva till dem som direkt uppbär kampen, till dem som verkligen för den och alltså vidmakthåller den – härigenom är fabriksorganisationerna och Arbetarunionen de bästa vapnen för revolutionen. De är de vapen som vi behöver i Västeuropa för att utan yttre hjälp kunna störta den mäktigaste kapitalismen i världen.

Men kamrat, detta är egentligen bara biargument jämfört med den sista, egentliga huvudorsaken till vårt ställningstagande, som står i intimaste sammanhang med principerna som jag antydde inledningsvis. Och denna sista orsak är den som är utslagsgivande för KAPD och det oppositionella partiet i England: Dessa partier vill i högsta möjliga utsträckning höja massornas och individernas medvetenhet i Tyskland respektive England.

För detta finns det enligt deras mening bara *ett* medel. Och jag skulle återigen vilja höra från Er om Ni känner till något annat medel inom arbetarrörelsen! Det är bildandet av en grupp som i kampen visar vad massorna måste vara. Visa mig kamrat, ett annat medel om Ni känner till något sådant. Jag vet inget annat.

Inom arbetarrörelsen och särskilt i revolutionen finns det bara ett sätt att pröva exemplets giltighet – exemplet självt, *handlingen*.

Kamraterna i vänstern tror att denna lilla grupp, som kämpar mot kapitalismen och mot fackföreningarna kan dra över fackföreningarna till sig, eller – ty också det är möjligt – att allmänt få in dem på bättre vägar.

Det kan bara uppnås genom exemplet. För att höja nivån hos de tyska arbetarna är alltså dessa nya formationer, fabriksorganisationerna, absolut oundgängliga.

På samma sätt som de kommunistiska partierna uppträder gentemot de socialpatriotiska partierna måste den nya formationen, Arbetarunionen, förhålla sig gentemot fackföreningarna.¹⁹

För att förändra de förslavade, reformistiska, socialpatriotiska massorna duger bara exemplet något till.

Jag kommer nu till England och till den engelska vänstern.

England står efter Tyskland närmast inför en revolution. Inte därför att situationen redan är revolutionär där, utan därför att proletariatet där är så talrikt och de kapitalistiska ekonomiska förhållandena är de gynnsammaste. Där fordras bara en kraftig stöt, varpå kampen, som i England bara kan sluta med seger, tar sin början. Och stöten kommer att utdelas. Det vet de mest avancerade arbetarna i England nästan instinktivt, och eftersom de vet detta har de där, precis som i Tyskland, grundat en ny rörelse som är massornas egen, helt eller i det närmaste

¹⁸ Naturligtvis måste man klart förstå att denna nya förbindelse mellan individualism och centralism inte genast är given, utan uppstår först nu, är en process, utvecklas först i kampen själv och utvecklas där till fullkomlighet.

¹⁹ Med den sarkastiska anmärkningen, att inte heller arbetarunionen kan vara felfri, gör Ni föga intryck. För den är bara riktig i den mån som unionen måste kämpa för förbättringar under kapitalismen. Den är inte riktig såvida unionen kämpar för revolutionen.

helt i avsaknad av ledare, även om olika riktningar uppträder och den ännu är sökande, alldeles som i Tyskland.²⁰

Denna rörelse är mycket lik den tyska Arbetarunionen med dess fabriksorganisationer.

Har Ni lagt märke till kamrat, att denna rörelse bara har uppstått i de mest framskridna länderna? Och ur arbetarna själva? Och på många platser?²¹ Det är redan i sig ett bevis för att de är naturliga och inte går att hejda!

Och i England är denna rörelse, denna kamp mot fackföreningarna nästan ännu mera nödvändig än i Tyskland. Ty de engelska fackföreningarna är inte bara medel i ledarnas händer för att hålla kapitalismen vid liv, utan de är ännu mer odugliga medel för revolutionen än de tyska fackföreningarna. Deras inriktning härrör helt från småkrigens tidevarv, dessutom ofta från början av 1800-, ja tom 1700-talet. Inte nog med att det i England finns industrier där det finns ett 25-tal fackföreningar representerade, dessutom bekämpar ofta de flesta fackföreningarna varandra på liv och död för att värva medlemmar! Och medlemmarna har överhuvudtaget ingenting att säga till om. Vill Ni, kamrat Lenin, behålla dessa fackföreningar också?

Ska inte också de bekämpas, splittras och förintas? Om man är emot Arbetarunionen, måste man också vara motståndare till shop-committees, shop-stewards och Industrial Unions. Om man är för de senare måste man också vara för de förstnämnda. Ty kommunisterna i båda dessa har samma syften.

Denna nya riktning i fackföreningsrörelsen kommer den engelska kommunistiska vänstern att utnyttja för att förint och förändra de engelska fackföreningarna som de nu är och ersätta dem med nya instrument i klasskampen, instrument som är användbara i revolutionen. Samma grunder som vi anfört för den tyska rörelsen gäller också här.

Jag har läst i Tredje Internationalens exekutivkommittés skrivelse till KAPD att EK²² är för IWW²³ i USA om de bara vill ha politisk aktion och anslutning till de kommunistiska partierna. Och detta IWW behöver inte gå in i den amerikanska fackföreningsrörelsen. Men exekutivkommittén är emot Arbetarunionen i Tyskland, den skall in i fackföreningarna, trots att den är kommunistisk och samarbetar med det kommunistiska partiet.

Och Ni, kamrat Lenin, är för rank-and-file-rörelsen i England (trots att den redan har genomfört en splittring och många kommunister i den vill förint fackföreningarna) och emot Arbetarunionen i Tyskland.

Jag kan inte se annat än opportunism i Er och exekutivkommitténs hållning. Och därtill en felaktig sådan.

Naturligtvis kan inte den engelska kommunistiska vänstern gå lika långt som den i Tyskland eftersom revolutionen ännu inte har brutit ut i England. Den kan ännu inte organisera rank-and-file-rörelsen i någon större omfattning, och ej heller för revolutionen över hela landet. Men den engelska vänstern förbereder detta. Och så snart revolutionen är där kommer arbetarna att i massor lämna de gamla fackföreningarna, som är odugliga för revolutionen, och gå över till fabriks- och industriorganisationerna.

²⁰ Shop Committeés, Shop Stewards och särskilt i Wales, Industrial Unions.

²¹ Att denna rörelse i Tyskland skulle ha skapats "ovanifrån" är förtal.

²² Exekutivkommittén. *Utg. anm.*

²³ Industrial Workers of the World. Bildat 1905 i USA. De hävdade den direkta aktionen i alla lägen; obstruktion, sabotage och generalstrejk. *Utg. anm.*

Och genom att den kommunistiska vänstern tränger in överallt i denna rörelse och överallt försöker utbreda sina kommunistiska idéer, höjer de genom sitt exempel arbetarna till en högre nivå.²⁴ Och att höja arbetarnas nivå är, i likhet med Tyskland, deras *egentliga* mål.

Den Allmänna Arbetarunionen och rank-and-file-rörelsen, som bägge stödjer sig på *fabrikerna och verkstäderna och på dem allena*, är föregångarna till arbetarråden, till sovjeterna. Eftersom revolutionen i Västeuropa kommer att bli mycket svår och därigenom uppenbarligen kommer att gå långsamt, kan vi räkna med en övergångsfas under vilken fackföreningarna inte längre duger någonting till, samtidigt som sovjeterna ännu inte hunnit bildas. Denna övergångsfas kommer, genom kampen mot fackföreningarna och deras förändring, att fyllas av fackföreningarnas ersättande med bättre organisationer. Ni behöver inte vara ängslig, vi kommer att ha tid till det!

Återigen: Denna nya organisering kommer inte att uppstå därför att vänstern vill det utan därför att revolutionen kräver det. Utan den kan inte revolutionen segra.

Därför önskar vi lycka till rank-and-file-rörelsen i England och Arbetarunionen i Tyskland, sovjeternas första förelöpare i Europa. Lycka till, ni första organisationer som med de kommunistiska partierna frambringar revolutionen mot kapitalismen i Västeuropa. Ni, kamrat Lenin, vill tvinga oss i Västeuropa, där vi står utan bundsförvanter gentemot en synnerligen mäktig, utomordentligt välorganiserad (organiserad i alla förgreningar och riktningar) och beväpnad kapitalism, i ett läge där vi behöver de allra bästa vapen; oss vill ni tvinga att använda våra vapen dåligt. Ni vill påtvinga oss, vi som vill organisera revolutionen i och efter fabrikerna och verkstäderna, de eländiga fackföreningarna. Revolutionen i Tyskland *kan* bara organiseras, och *ska* därför organiseras utifrån fabrikerna, eftersom kapitalismen i detta land är så högt ekonomiskt och politiskt organiserad och eftersom arbetarna – frånsett det kommunistiska partiet – inte har några andra starka vapen. Ryssarna var beväpnade och hade fattigbönderna på sin sida. Vad beväpningen och fattigbönderna var för ryssarna, måste taktiken och organiseringen för närvarande vara för oss. Och i detta läge rekommenderar ni fackföreningarna. Oss – vi som av psykiska och materiella orsaker mitt uppe i revolutionen *måste* kämpa mot fackföreningarna – oss vill Ni hindra i denna kamp. Oss – vi som bara kan kämpa genom en splittring – oss försöker Ni hindra att genomföra denna splittring. Oss – vi som vill formera grupper som genom sitt exempel som enda medel ska visa arbetarna vad vi vill – oss förbjuder Ni att visa detta exempel. För oss – som vill höja proletariatets nivå i Västeuropa – för oss lägger Ni hinder i vägen.

Ni vill inte ha splittringen, de nya formationerna och alltså inte heller den högre nivån! Och varför? Eftersom Ni vill ha de stora partierna och de stora fackföreningarna i den Tredje Internationalen.

För oss verkar detta vara opportunism, opportunism av värsta sort.²⁵

Ni handlar nu, kamrat Lenin, helt annorlunda i Internationalen än vad Ni tidigare gjorde i maximalisternas parti. Detta hålls (och kommer kanske alltid att hållas) mycket ”rent”. Men i Internationalen ska nu halv-, fjärdedels- och åttondelskommunister tas med.

²⁴ Ni, kamrat, använder här, precis som andra gör så ofta, argumentet att kommunisterna förlorar kontakten med massorna om de lämnar fackföreningarna. Men den bästa kontakten är ju den dagliga i fabrikerna? Och alla fabriker har ju nu, mer än någonsin, förvandlats till debattlokaler. Hur kan vänstern då förlora kontakten?

²⁵ Till vilket kaotiskt tillstånd denna opportunism för oss kan följande exempel visa: Det finns länder där det vid sidan av de fria fackföreningarna finns syndikalistiska sådana, som även om de kämpar dåligt, ändå gör det bättre än de fria. Moskvateserna kräver att man ska gå in i de stora fria. Alltså tvingar de ofta kommunisterna att bli strejkbrutare, som t.ex. i Holland. Dessutom: den tyska arbetarunionen fördöms för att den genomfört en splittring. Men vad gör Tredje Internationalen själv? Den upprättar själv en ny fackföreningsinternational!

Det är arbetarrörelsens förbannelse att den, så snart den fått viss "makt", försöker öka denna makt med principiösa medel. Också socialdemokratin var, nästan i alla länder, "ren" till en början. De flesta av de nuvarande socialpatrioterna var verkligen marxister. Med marxistisk propaganda vann man massorna. Så snart man hade en viss "makt", lämnade man dem i sticket. Så som socialdemokraterna handlade då, så handlar Ni, så handlar Tredje Internationalen nu. Naturligtvis inte nu i nationell utan i internationell måttstock. Nu har den makt, nu har det internationella proletariet makt genom den. Denna makt ska nu utbredas över Europa. Och genast låter man den gamla taktiken fara!!

I stället för att nu använda denna beprövade taktik i *alla* länder och på så sätt göra Tredje Internationalen mycket stark, går man nu återigen över till opportunism, precis som socialdemokratin tidigare gjorde. Alla ska nu tas med; fackföreningarna, de oavhängiga, det franska centrum, delar av Labourpartiet. För att hålla det marxistiska skenet uppe, ställs villkor upp vilka man måste *underteckna* (!) och Kautsky, Hilferding, Thomas och så vidare utesluts. Men den stora massan kommer in, den drivs in med alla medel. Men de *allra bästa revolutionärerna*, som KAPD, *stöts alltså ut!* Och när man sen har enat den stora massan på en mittenlinje då går man på en gång framåt tillsamman med järnhård disciplin och under ledare som är så utomordentligt beprövade. Och varhän? I avgrunden.

Vad hjälper oss de präktigaste principer, vad hjälper oss den Tredje Internationalens glänsande teser, när vi i praktiken utövar denna opportunism? Också den Andra Internationalen hade de vackraste principer, men den gick likväl under genom denna praktik.

Men vi i vänstern vill inte detta. Vi vill först bilda mycket fasta, mycket klara och mycket starka (om än kanske i början små) partier, kärnor i Västeuropa, precis som bolsjevikerna gjorde i Ryssland. Och när vi har dessa partier, då kommer vi att göra dem större. Men fortfarande mycket starka, mycket fasta, mycket "rena". Bara så kan vi segra i Västeuropa. Därför förkastar vi fullständigt Er taktik, kamrat.

Ni säger, kamrat, att vi, medlemmarna i Amsterdamkommissionen, har glömt eller inte känner till lärdomarna från de tidigare revolutionerna. Kamrat, *en* sak kommer jag mycket väl ihåg från de hittillsvarande revolutionerna. Och det är: att de extrema "vänster"partierna alltid har spelat en framstående, storslagen roll i dessa. Det var fallet i den holländska revolutionen mot Spanien, i den engelska revolutionen, i den franska revolutionen, i Pariskommunen och i de båda ryska revolutionerna.

Nu finns det två riktningar i den västeuropeiska revolutionen som svarar mot arbetarrörelsens utveckling här: den radikala och den opportunistiska. De kan bara komma fram till en bra taktik och enighet sinsemellan genom kamp mot varandra. Men den radikala riktningen är utan jämförelse den bästa, trots att den kanske i några enskildheter går för långt. Och då stöder Ni, kamrat Lenin, den opportunistiska! Och inte bara det: Exekutiven i Moskva, de *ryska* ledarna för en revolution, som segrade på grund av stödet från en miljonarmé av fattigbönder, vill påtvinga denna taktik på Västeuropas proletariet, som helt och hållet står – och måste stå – för sig självt. Och slår dessutom, precis som Ni, sönder den bästa riktningen i Västeuropa!

Vilken otrolig dumhet, och i synnerhet, vilken dialektik!

När revolutionen bryter ut i Västeuropa kommer Ni med den taktiken att bli storligen förvånad. Men proletariet kommer att bli offret.

Ni kamrat, liksom exekutiven i Moskva, vet att fackföreningarna i Västeuropa representerar en kontra-revolutionär makt. Detta framgår klart av Era teser. Trots det vill Ni vidmakthålla dem. Ni vet också att Arbetarunionen, d.v.s. fabriksorganisationerna, liksom rank-and-file-rörelsen är revolutionära organisationer. Ni säger själv i Era teser att fabriksorganisationen är

och måste vara vårt mål. Trots det vill ni förkväva dem. Ni vill förkväva de organisationer, där arbetarna, varje arbetare och alltså massan, kan utveckla sin styrka och makt, och vidmakthålla de organisationer där massan är ledarnas döda redskap. På detta sätt vill Ni få fackföreningarna i Er makt, i Tredje Internationalens makt.

Och varför vill Ni det? Varför följer Ni denna dåliga taktik? Eftersom Ni vill ha massorna hos Er sådana de är. Eftersom Ni tror att ni, ledarna, kommer att segra bara ni har massorna, som lyder er genom hård disciplin och centralisering (oavsett om dessa massor är kommunistiska, halv kommunistiska eller inte alls kommunistiska).

Med ett ord: eftersom Ni bedriver en ledarpolitik.

Ledarpolitik är inte en sådan politik som vill ha ledare och centralisering, ty utan dessa uppnår man ingenting (lika lite som utan parti), utan en sådan politik som samlar massorna utan att fråga efter deras övertygelse eller sinne och en politik som anser att ledarna kan segra bara de har stora massor omkring sig. Men denna politik, som Ni och exekutiven visar upp i fackföreningsfrågan, kan inte nå någon framgång i Västeuropa. Därtill är kapitalismen ännu alltför mäktig och dessutom står proletariatet ensamt. Ni kommer att misslyckas precis som Andra Internationalen på sin tid.

Här måste arbetarna själva bli mäktiga, och därefter – genom dem – deras ledare. Här måste det onda – ledarpolitiken – angripas vid roten.

Med denna Er taktik i fackföreningsfrågan har Ni och exekutiven i Moskva, enligt min mening, bevisat att *Ni, åtminstone inte om Ni inte ändrar denna taktik, inte kan leda den västeuropeiska revolutionen.*

Ni säger att ”vänstern”, om den följer sin taktik, bara kommer att prata strunt. Men ”vänstern” har haft små eller inga möjligheter att agera i de andra länderna. Men ser Ni enbart till Tyskland och KAPD:s taktik och handlingar vid Kapp-kuppen och den ryska revolutionen, då måste Ni ta tillbaka dessa ord.

Parlamentarismen

Det återstår nu att försvara vänstern mot Er i fråga om parlamentarismen.²⁶ Vänsterns hållning bestäms också här av samma allmän-teoretiska grunder som i fackföreningsfrågan. Att proletariatet står ensamt, fiendens oerhörda makt, nödvändigheten av att massan höjer sig mycket högre, att den därvidlag huvudsakligen stöder sig på sig själv, o.s.v. Jag behöver inte upprepa dessa grunder här.

Men ytterligare några tillkommer i fackföreningsfrågan.

För det första: Västeuropas arbetare och de arbetande massorna i allmänhet är ideologiskt underkastade den borgerliga kulturen, de borgerliga idéerna och därför också det borgerliga representationssystemet, parlamentarismen, den borgerliga demokratin. Mycket mer än de östeuropeiska. Här har den borgerliga ideologin bemäktigat sig hela det sociala och därmed det politiska livet, den har trängt mycket djupare in i arbetarnas hjärta och hjärna. De har växt upp och fostrats i den borgerliga demokratin andas. Dessa idéer har fullständigt genomsyrat arbetarna.

Kamrat Pannekoek beskriver dessa förhållanden mycket bra i Wien-tidskriften ”Kommunismus”:

²⁶ Till en början ansåg jag att denna fråga var av underordnad karaktär. Spartakusförbundets hållning vid Kappkuppen och deras opportunistiska, också i denna fråga opportunistiska, broschyrer har övertygat mig om att detta är en högst viktig fråga.

”Den tyska erfarenheten ställer oss inför den västeuropeiska revolutionens stora problem. I dessa länder har det utvecklade borgerliga produktionssättet och den därmed sammanhängande, högt utvecklade kulturen, sedan århundraden tillbaka satt sin stämpel på folkmassornas tänkande och känslor. Därigenom är den andliga och inre karaktären hos folkmassorna här helt annorlunda än i de östliga länderna, som inte upplevt denna borgerliga kulturs herravälde. Och i detta ligger framförallt skillnaden i revolutionens förlopp i öst och väst. I England, Frankrike, Holland, Skandinavien, Italien och Tyskland har det från medeltiden och framåt funnits ett starkt borgerskap med småborgerlig och primitiv kapitalistisk produktion. I och med att feodalismen slogs sönder, växte också en stark bondeklass fram på landet, som också var herrar över den egna lilla ekonomin. På denna grundval utvecklade sig det borgerliga andliga livet till en stark nationell kultur, framför allt i kuststaterna England och Frankrike, som skred i spetsen för den kapitalistiska utvecklingen. 1800-talets kapitalism har i och med hela ekonomins underkastande stärkt och förfinat denna nationella kultur, och med sina andliga propagandamedel; pressen, skolan och kyrkan, hamrat in den i massornas medvetande, såväl de massor som proletariserades och drog in i städerna som de som lämnades kvar på landsbygden. Detta gäller inte bara för kapitalismens stamländer – det är också på liknande sätt, om än i olika former, i Amerika och Australien, där européerna grundade nya stater, och i de ditintills stagnerande länderna i Centraleuropa: Tyskland, Österrike, Italien, där den nya kapitalistiska utvecklingen kunde knyta an till en gammal, stillastående, småborgerlig ekonomi och småborgerlig kultur. Ett helt annat material och andra traditioner påträffade kapitalismen när den trängde in i de östeuropeiska. Här, i Ryssland, Polen, Ungern, liksom också områdena öster om Elbe, existerade ingen stark borgarklass, som sedan länge behärskade det andliga livet. Det var de primitiva jordbruksförhållandena med storgods, patriarkalisk feodalism och bykommunism som bestämde det andliga livet”.²⁷

Därmed har kamrat Pannekoek slagit huvudet på spiken på det ideologiska området. Han har mycket klarare än någonsin Ni, klargjort skillnaden mellan Öst- och Västeuropa på det *ideologiska* planet, och han har utifrån detta gett nyckeln till den revolutionära taktiken för Västeuropa. Man behöver nu bara förbinda den med de *materiella* orsakerna till vår motståndares styrka, d.v.s. styrkan hos bankkapitalet, och hela taktiken blir klar.

Men ännu mer kan sägas om det ideologiska problemet: den borgerliga friheten, parlamentets makt har i Västeuropa tillkämpats av de tidigare generationerna, av förfäderna, i en kamp för frihet och rättvisa, *om också på den tiden bara för borgarna*, de egendomsägande, så ändock av folket. Tanken på dessa strider ligger ännu djupt som tradition i folkets blod. Undermedvetet är tanken att det var en seger att bli företrädd genom ett parlament, en mäktig stilla kraft. Detta är fallet särskilt i de äldsta borgerliga länderna, där långa eller upprepade frihetsstrider ägt rum: i England, Holland och Frankrike. Men också, om än i mindre omfattning, i Tyskland, Belgien och i de skandinaviska länderna. En invånare i öst kan kanske inte föreställa sig hur starkt detta inflytande kan vara.

Dessutom har arbetarna här ofta själva under många år kämpat för den allmänna rösträtten och, direkt eller indirekt, därigenom tillvunnit sig den. Också detta var en seger som på den tiden gav resultat. Tanken och känslan av att det är ett framsteg och en seger att företrädas och ha företrädare för sin sak i det borgerliga parlamentet är allmän. Också denna ideologiska inflytande är väldigt starkt.

Och slutligen har arbetarklassen i Västeuropa genom reformismen helt kommit i parlamentsmedlemmarnas makt, vilket har lett till krig och förbund med kapitalismen. Också detta reformismens inflytande är kolossalt.

²⁷ A Pannekoek: *Die entwicklung der Weltrevolution, und die Taktik des Kommunismus*, sid. 985.

På grund av alla dessa orsaker har arbetaren blivit parlamentets slav. Han handlar inte längre på egen hand.²⁸ Så kommer då revolutionen. Nu skall arbetaren göra allt själv. Arbetaren måste nu själv med sin klass bekämpa den mäktige fienden, och uthärda den mest fruktansvärda kamp som världen någonsin upplevt. Ingen ledartaktik kan hjälpa honom. Alla klasser står emot arbetaren och ingen enda klass är med honom. Om han tvärt emot detta litar på sina ledare eller andra klasser i parlamentet är risken stor att han faller tillbaka in i sin gamla svaghet att låta ledarna handla, att han förlitar sig på parlamentet, att han fortsätter det gamla vanetänkandet att andra kan göra revolution åt honom, att han följer illusioner, att han förblir i den gamla borgerliga ideologin.

Kamrat Pannekoek beskriver också detta förhållande mellan massorna och ledarna mycket bra:

”Parlamentarismen är den typiska formen för kamp medelst ledare, där massorna själva spelar en underordnad roll. Dess praktik består i att ledamöter, enskilda personer, kan föra den väsentliga kampen: den måste därvid väcka den illusionen hos massorna, att andra kan föra kampen åt dem. Tidigare fanns det en tro på att ledarna kunde uppnå viktiga reformer för arbetarna i parlamentet; eller till och med den illusionen att parlamentarikerna kunde genomföra den socialistiska omvälvningen genom lagstiftning. I dagens läge, när parlamentarismen uppträder mer beskedligt, hör man att ledamöterna kan utträta stora ting för den kommunistiska propagandan i parlamentet. Men det innebär fortfarande att huvudvikten läggs vid ledarna och det innebär att specialister bestämmer politiken – om det så också sker i den demokratiska förklädningen av kongressdiskussioner och resolutioner. Socialdemokratins historia är en enda följetong av fåfänga ansträngningar att låta medlemmarna själva bestämma sin politik. Där proletariatet kämpar parlamentariskt är allt detta oundvikligt så länge massorna inte har skapat några organ för självständigt handlande, alltså där revolutionen ännu inte kommit. Så snart massorna uppträder, handlar och därigenom bestämmer själva, blir parlamentarismen en återhållande kraft.

Taktikproblemet är hur man utrotar de traditionella borgerliga tänkesätten hos de proletära massorna, tänkesätt som förlamar deras kraft; allt som ånyo förstärker den traditionella uppfattningen är av ondo. Den mest seglivade, den starkaste delen av detta tänkesätt är osjälvständigheten gentemot ledarna, till vilka de överlämnar beslut i allmänna frågor, ledningen av sina klassangelägenheter. Parlamentarismen har den oundvikliga tendensen att lamslå massornas egen aktivitet, som är nödvändig för revolutionen. Då må vackra tal hållas för att väcka till revolutionär handling, likväl framspringer inte det revolutionära handlandet ur sådana ord utan ur den hårda, svåra nödvändigheten, när det inte längre finns något annat val.

Revolutionen kräver också något mer än den massiva kamphandling, som störtar ett regerings-system och om vilken vi vet att den inte kan beordras av ledare utan bara springa fram ur massornas djupt kända krav. Revolutionen kräver att man tar itu med de stora frågorna om den samhällsliga rekonstruktionen, att svåra beslut fattas, att hela proletariatet bringas i skapande rörelse – och det är bara möjligt när först förtruppen, sedan en allt större massa, själva tar itu med den, själva söker, propagerar, kämpar, anstränger sig, tänker efter, överväger, vågar och genomför revolutionen. Men allt detta är svårt och mödosamt; så länge arbetarklassen tror att det finns en lättare väg att gå, genom att andra handlar för den, bedriver agitation från en hög tribun, fattar beslut, ger signaler till aktion, stiftar lagar – så länge kommer den att tveka och förbli passiv på grund av de gamla tankebanorna och de gamla svagheterna”.²⁹

Västeuropas arbetare måste, och det måste sägas tusen gånger, och, om det är nödvändigt, hundratusen och miljoner gånger – och den som inte har sett och lärt detta av historien sedan november 1918, han är (också när det gäller Er, kamrat) blind – de västeuropeiska arbetarna måste inte bara fackligt utan också politiskt i första hand handla själva och inte låta sina

²⁸ Detta stora inflytande, hela denna ideologi i Västeuropa, USA och de engelska kolonierna förstås inte i Östeuropa, i Turkiet, på Balkan o.s.v. för att inte tala om Asien.

²⁹ A Pannekoek: *Die entwicklung der Weltrevolution, und die Taktik des Kommunismus*, sid. 991-992.

ledare handla i deras ställe, eftersom arbetarna står ensamma och eftersom ingen klok taktik från ledare kan hjälpa dem. Den största drivkraften måste utgå från dem själva. *Här måste, för första gången*, och i mycket högre grad än i Ryssland, *arbetarnas frigörelse vara arbetarnas eget verk*. Och därför har vänsterkamraterna rätt, när de säger åt de tyska kamraterna: Inlåter er inte i val, bojkotta parlamentet – ni måste göra allt politiskt själva – ni kan bara segra när ni vet det och handlar därefter – ni kan bara segra när ni handlar därefter i två, fem, tio år och ni vänjer er vid det, att ni man för man, grupp för grupp, från stad till stad, från provins till provins, slutligen i hela riket, som parti, som union av fabriksråd, som massa, som klass och slutligen genom den ändlösa övningen och ändlösa kampen och nederlagen, kommer så långt att ni, i ert stora flertal, har gått igenom denna skola och framstår som en enhetlig massa. Men dessa kamrater, vänstern, KAPD, skulle ha begått ett stort misstag om de bara hade predikat och propagerat detta. Här, och här nästan ännu mer än vad det gäller fackföreningarna, behövs i första hand kampen och exemplet, att gå i spetsen, eftersom det här gäller hela den politiska frågan.

Och därför har kamraterna i KAPD rätten, den största av historien krävda rätten, att genast avgränsa sig ifrån och splittra Spartakusförbundet – eller ännu bättre – Spartakus-centralen – eftersom det inte vill fördrå denna propaganda. Ty för det tyska förslavade folket, och för alla västeuropeiska arbetare, var det först och främst nödvändigt med ett exempel. Det måste i detta folk av politiska slavnaturer och i denna underkuvade västeuropeiska värld finnas en grupp, som fungerar som ett exempel med fria kämpar utan ledare, d.v.s., utan den sortens ledare som man sett prov på tidigare. Utan parlamentsmedlemmar. Och detta, återigen inte för att det är så vackert eller så bra eller heroiskt eller något annat liknande, utan därför att det tyska och det västeuropeiska arbetande folket står ensamt i denna fruktansvärda kamp, eftersom det inte kan vänta sig någon hjälp från andra klasser, eftersom ledarkloket inte längre hjälper, utan eftersom bara en sak hjälper; massornas vilja och beslutsamhet, man för man, kvinna för kvinna och som en stor helhet.

På grund av dessa viktigare orsaker, och eftersom den motsatta taktiken, deltagande i parlamentet, bara skulle skada dessa viktigare saker, skador som är oändligt stora i jämförelse med den lilla fördel det kan ge (propagandan från parlamentstribunen), på grund av dessa viktigare orsaker förkastar vänstern parlamentarismen.

Ni säger att kamrat Liebknecht kunde arbeta underbart i riksdagen när han ännu levde. Det förnekar vi. Han kunde inte manövrera politiskt där eftersom alla stor- och småborgerliga partier stod enade emot oss. Och han kunde inte vinna arbetarna bättre där än utanför parlamentet. Tvärtom lät en mycket stor del av massorna det hela bero på hans tal, och hans närvaro i parlamentet var alltså skadlig.³⁰

Faktiskt kommer ett sådant arbete från ”vänsterns” sida att ta årtal, och de människor som av vissa orsaker helst vill se omedelbar framgång, höga siffror, höga medlems- och röstetal, stora partier och en mäktig (skenbart mäktig!) international måste alltså vänta ganska länge. Men var och en som förstår att den tyska eller västeuropeiska revolutionens seger bara kan komma när ett mycket stort antal – massan av arbetarna – förlitar sig på sig själva, han kommer att vara tillfreds med denna taktik.

Den är den enda bra taktiken för Tyskland och Västeuropa. Det gäller också särskilt för England.

³⁰ Exemplet med kamrat Liebknecht visar just riktigheten i vår taktik. Före revolutionen, när imperialismen stod på höjden av sin makt och genom krigslagarna undertryckte alla rörelser, kunde han genom sina protester i parlamentet utöva en mäktig kraft; men så är det inte längre i revolutionen. Så snart som arbetarna har tagit sitt öde i egna händer, måste vi låta parlamentarismen fara.

Kamrat, känner Ni den borgerliga engelska individualismen, dess borgerliga frihet, dess parlamentariska demokrati som den har varit sedan sex eller sju århundraden?

Känner Ni den verkliga? Så oändligt olikt tillståndet hos er! Vet ni hur djupt dessa idéer har slagit rot i alla, också i de proletära individerna i England och dess kolonier? Jag tror inte att någon ryss eller östeuropé har en klar uppfattning härom. Om ni hade det, så skulle ni jubla över de engelska arbetare som fullständigt bryter med denna hela kapitalismens, hela världens största politiska skapelse.

Till detta hör, när det sker med fullt medvetande, ett revolutionärt medvetande som inte är mindre än det som en gång först bröt med tsarismen. Denna brytning med hela den engelska demokratin är redan fröet till den engelska revolutionen.

Och detta sker med den största beslutsamhet, som det måste göra i England med dess våldsamma historia och tradition och styrka. Eftersom det engelska proletariatet besitter den väldigaste styrka (potentiellt är det det mäktigaste på jorden) uppträder det plötsligt i all sin kraft mot den mäktigaste borgarklassen i världen och förkastar, fastän revolutionen ännu inte är där, i ett slag hela den engelska demokratin.

Detta gjorde dess förtrupp, vänstern, precis som den tyska förtruppen, KAPD. Och varför gjorde de så? Eftersom de vet att också de står ensamma, och ingen klass i hela England hjälper dem och att proletariatet där, och inga ledare, i första hand måste kämpa och segra på egen hand.³¹

Det engelska proletariatet visar i denna förtrupp hur det vill kämpa: ensamt och mot alla klasser i England och dess kolonier.

Och återigen precis som det tyska: därigenom att det ger ett exempel. Därigenom att det grundar ett kommunistiskt parti som förkastar parlamentarismen och ropar till hela Englands arbetarklass: Bryt med parlamentet, symbolen för kapitalets makt! Bilda ert eget parti och era egna fabriksorganisationer! Stöd er uteslutande på er själva!

Det måste gå till så i England kamrat, det måste slutligen ske på det viset. Detta mod och denna stolthet har fötts ur den mäktigaste kapitalism. Nu, när det äntligen kommer, kommer det på en gång.

Det var en historisk dag kamrat, när det första kommunistiska partiet grundades denna junidag i London och när det förkastade hela den sjuhundraåriga författningen och statsinstitutionen. Jag skulle ha velat att Marx och Engels hade varit där då. Jag tror att de skulle ha glatt sig oerhört, om de hade sett dessa engelska arbetare som förkastade den engelska staten, mönstret och föredömet för alla borgerliga stater i världen, sedan århundraden världskapitalismens medelpunkt och bålverk, härskaren över en tredjedel av mänskligheten, när de, om också teoretiskt till att börja med, förkastade denna stat och dess parlament.

För denna taktik finns det i England desto större skäl, eftersom den engelska kapitalismen understödjer kapitalismen i alla andra länder och säkert inte kommer att dra sig för att sända hjälptrupper från alla delar av världen, såväl mot alla främmande proletariat som mot sitt eget. Det engelska proletariatets kamp är därför en kamp för världsproletariatet och en kamp mot världskapitalet. Desto större anledning att den engelska kommunismen ger det bästa och klaraste exempel. Att den kämpar mönstergillt för proletariatet i hela världen, som det kommer att stärka genom sitt exempel.³²

³¹ Visserligen har England inga fattigbönder, vilka kan understödja kapitalet. Det finns istället en så mycket större, med kapitalismen förbunden, medelklass.

³² I England finns det alltid, mer än någon annan stans, den största fara för opportunist. Så verkar det nu också som om kamrat Sylvia Pankhurst, som genom temperament, instinkt och erfarenhet, men kanske inte så mycket

Så kommer det överallt och alltid att finnas en grupp, som drar alla konsekvenser. Sådana grupper är mänsklighetens salt.

Men här måste jag nu, efter att ha försvarat antiparlamentarismen teoretiskt, i detalj gå in på ert försvar för parlamentarismen.

Ni försvarar den för Englands och Tysklands vidkommande.³³ Men argumentationen passar bara för Ryssland (och i bästa fall för några andra östeuropeiska länder), inte för Västeuropa. Där ligger, som jag redan sagt, Ert misstag. Därigenom faller Ni, den radikale marxistiske ledaren för Ryssland och sannolikt för några andra östeuropeiska länder, in i opportunistism angående Västeuropa. Och Er taktik skulle, om den antogs här, störta hela vänstern i fördärvet. Detta skall jag nu visa i detalj, gentemot Er argumentation.

Kamrat, när jag läste Er bevisföring blev jag ständigt påmind om något.³⁴ Jag trodde att jag återigen satt på en kongress hos det gamla holländska socialpatriotiska partiet och lyssnade på ett tal av Troelstra. När han utmålade den reformistiska politikens stora fördelar för arbetarna. När han talade om arbetarna som ännu inte var socialdemokratiska och som skulle kunna vinnas av oss genom kompromisser. När han talade om förbunden (övergående naturligtvis) som skulle kunna slutas med dessa arbetares partier, som vi skulle utnyttja. Precis så, nästan, nej fullständigt ordagrant, talar Ni, kamrat Lenin, till oss västeuropéer!! Och jag kommer ihåg, hur vi satt där bak, vi marxistiska kamrater, längst bak i salen, bara några man, fyra eller fem. Henriette Roland Holst, Pannekoek och ännu ett par. Troelstra gjorde det precis som Ni – medryckande, övertygande. Och jag kommer ihåg hur arbetarna i salen, mitt i det dundrande bifallet, mitt i de glänsande reformistiska uppförandena och skymfandet av marxisterna, såg sig om efter ”idioterna” och ”åsnorna” och de ”barnsliga tokstollarna”, som Troelstra kallade oss – precis som Ni. Så kommer det sannolikt att bli på Internationals kongress i Moskva när Ni talar emot ”vänster”-marxisterna. Och han talade – precis som Ni, kamrat – så övertygande, så inom sin metod logiskt – att jag själv emellanåt tänkte, ja, han har rätt. Jag måste för det mesta föra oppositionens talan (under åren fram till 1909 när vi kastades ut). Men vet Ni vad jag alltid tänkte, när jag hörde honom och började tvivla på mig själv? Jag hade en metod som aldrig felade. Det var en mening ur partiprogrammet: *Du ska alltid handla och tala så att arbetarnas klassmedvetande därigenom väcks och stärks*. Jag frågade mig: Stärks arbetarnas klassmedvetande eller ej genom det som mannen säger? Och då visste jag alltid genast, att så inte var fallet och att jag alltså hade rätt.

Precis så gick det för mig när jag läste Er broschyr. Jag hör Era opportunistiska argument för att ha att göra med de icke-kommunistiska, de borgerliga, partierna, för kompromisser. Jag rycks med. Allt verkar så lysande, klart och vackert. Också så logiskt i sin metod. Men tänker jag återigen, som på den tiden, bara en mening, som jag tänkt ut sedan någon tid för kampen mot de kommunistiska opportunisterna. Det är den här: Är det, som kamraten där säger, så att det manar massornas vilja till handling, till revolution, till verklig revolution i Västeuropa, ja eller nej? Och då säger mitt huvud och mitt hjärta samtidigt om Er broschyr: Nej. – Och då vet jag genast, kamrat Lenin, så säkert en människa nu kan veta något, att Ni har fel.

genom ett djupt studium, alltså genom slumpen, var en så god förkämpe för vänsterkommunismen, nu har ändrat uppfattning. Hon ger upp antiparlamentarismen och därmed, huvudpunkten i sin kamp mot opportunisten, för att uppnå den omedelbara fördelen av enhet (!). Därmed går hon samma väg som tusentals engelska arbetarledare har gjort före henne: till underkastelse under opportunisten, med alla dess följder och slutligen under borgarklassen. Det är inte besynnerligt. – Men att ni, kamrat Lenin, har fört henne till detta, har övertalat henne till detta, henne, den enda oförskräckta, konsekventa ledaren i England, det är ett dråpslag för den ryska revolutionen, för världsrevolutionen.

³³ *Radikalismen, kommunismens barnsjukdom*, Arbetarkultur 1974, kap 7. Utg. anm.

³⁴ A.a. Utg. anm.

Jag kan rekommendera denna metod till kamraterna i vänstern. När ni, kamrater, vill veta om ni har rätt eller fel, i den svåra kampen som förestår oss mot de kommunistiska opportunisterna i alla länder (här i Holland rasar den sedan tre år), så fråga er detta.

Ni använder i Er kamp mot oss, kamrat Lenin, bara tre argument som alltid återkommer i Er broschyr, antingen separat eller om vartannat.

Det är:

1. Fördelen med propagandan i parlamentet för att vinna arbetarna och de småborgerliga elementen.
2. Fördelen med parlamentarisk aktion för att utnyttja ”sprickan” mellan partierna och för kompromisserna med några av dem.
3. Rysslands exempel, där denna propaganda och dessa kompromisser har fungerat så utmärkt.

Ytterligare argument har Ni inte. Jag ska nu besvara dessa i tur och ordning;

Framförallt det första argumentet, propagandan i parlamentet. Detta argument har föga betydelse. Ty de icke-kommunistiska arbetarna, d.v.s. de socialdemokratiska, de kristna och andra borgerligt tänkande, hör i allmänhet ingenting om våra tal i parlamentet genom sina tidningar. Ofta vanställs dessa tal fullständigt. Vi når dem alltså inte med dessa tal. Vi når dem bara genom våra möten, broschyrer och tidningar.

Vi – jag talar oftare i KAPD:s namn – når dem emellertid (under revolutionen, som är det jag talar om) särskilt genom handlingen. I alla större städer och byar ser de oss handla. Våra strejker, gatukamper, våra råd. De hör våra appeller. De ser oss gå i spetsen. Det är den bästa propagandan, den övertygar för det mesta. Det sker emellertid inte i parlamentet. De ännu inte kommunistiska arbetarna, småborgerliga- och småbondeelement kan alltså nås alldeles utmärkt, även utan parlamentarisk aktion.

Här måste särskilt ett ställe i ”Radikalismen”-broschyren vederläggas, vilket alldeles klart visar vart opportunisten redan har fört Er, kamrat.

På sidan 77³⁵ säger Ni att det faktum, att de tyska arbetarna i massor går till det oavhängiga partiet och inte till det kommunistiska, går att föra tillbaka på kommunisternas icke-parlamentariska uppträdande. Alltså blev till exempel Berlinarbetarna *näst*an övertygade genom våra kamrater Liebknechts och Rosa Luxemburgs död, genom kommunisternas målmedvetna strejker och gatustrider. Det var bara kamrat Levis tal i parlamentet som fattades. Om han emellertid hade hållit talet, skulle de ha gått till oss och inte till de tvetydiga oavhängiga!! Nej, kamrat, det är inte sant, de har först och främst gått till de tvetydiga eftersom de ännu fruktade revolutionen, den entydiga. Eftersom slaveriets övergång till frihet går över i tvekan.

Var försiktig, kamrat, ni ser vart opportunisten redan har fört Er. Ert första argument har ingen betydelse.

Och när vi betänker att deltagandet i parlamentet (i revolutionen i Tyskland, England och hela Västeuropa) stärker *varje* idé hos arbetarna om att deras ledare ska göra arbetet väl, och försvagar *varje* idé om att de måste utföra allt själva, då ser vi att detta argument inte bara inte är bra, utan att det är mycket skadligt.

Det andra argumentet: Fördelen med parlamentarisk aktion (i de revolutionära tiderna) för att utnyttja sprickan mellan partierna och för kompromisserna med några av dem.

³⁵ A.a. sid. 77. *Utg. anm.*

För att vederlägga detta argument (särskilt för England och Tyskland, men också för hela Västeuropa) måste jag vara något utförligare än vid det första. Det känns svårt för mig att behöva göra så mot Er, kamrat Lenin. Men hela den här frågan om den revolutionära opportunisten i kommunismen (ty det är inte längre den reformistiska utan den revolutionära opportunisten) är en livsfråga för oss i Västeuropa. Bokstavligen en fråga om liv och död. Saken själv, vederläggningen, är enkel. Vi har vederlagt detta argument hundratals gånger när Troelstra, Henderson, Bernstein, Legien, Renaudel, Van der Velde m.fl., i korthet alla socialpatrioter använde det. Ja, Kautsky, när han ännu var Kautsky har vederlagt det. Det var reformisternas största argument. Aldrig hade vi väntat oss att behöva göra det mot Er. Nu måste vi göra det. Nåväl!

Fördelen med det parlamentariska utnyttjandet av ”sprickorna” är så obetydlig därför att ”sprickorna” sedan några år, årtionden, är så obetydliga. Mellan de storborgerliga partierna sinsemellan mellan de storborgerliga och de småborgerliga. I Västeuropa, i Tyskland och England. Det daterar sig inte till revolutionen. Det var så, redan mycket tidigare, i den långsamma utvecklingens tid. Alla partier, också de småborgerliga, och småbondepartierna stod redan sedan länge *mot* arbetarna, och skillnaden mellan dem i frågor som berör arbetarna (*och därigenom också i nästan alla andra*) hade blivit mycket liten och ofta försvunnit helt.

Detta står fast, teoretiskt och praktiskt, i Västeuropa, i Tyskland och England. Teoretiskt eftersom kapitalet har koncentrerat sig i banker, truster och monopol. På ett kolossalt sätt. Eftersom dessa banker, truster och karteller i Västeuropa och särskilt i England och Tyskland, har tagit upp nästan hela kapitalet, i industrin, handeln, samfärdseln och till och med redan största delen av jordbruket. Därigenom har hela industrin, också småindustrin, hela samfärdseln, också den i liten skala, och största delen av jordbruket, också de mindre enheterna, blivit fullständigt beroende av storkapitalet. De har blivit ett med storkapitalet.

Kamrat Lenin säger, att småhandeln, småindustrin och storsjordbruket vacklar mellan kapital och arbetare. Det är fel. Det var så i Ryssland, och tidigare också här. I Västeuropa, i Tyskland och England är de nu så fullständigt beroende av storkapitalet att de inte vacklar längre. Den lille affärsägaren, småföretagaren, den lille köpmannen är helt i trusternas, monopolens och bankernas makt. Dessa förser honom med varor och krediter. Och till och med småbonden är beroende av trusterna, monopolen och bankerna genom sina kooperativ och hypotek.

Kamrat, denna del av min bevisföring, ”vänsterns” bevisföring, är den allra viktigaste. På den beror hela taktiken för Europa och Amerika. Kamrat, av vilka delar består dessa lägre skikt, som står proletariatet närmast? Av affärsägare, låga ämbetsmän och tjänstemän och av fattiga bönder. Låt oss alltså undersöka dessa i Västeuropa! – Följ med mig, kamrat, inte bara in i en stor affär – där är beroendet av storkapitalet självklart – utan in i en liten affär i Västeuropa, i ett fattigt proletärkvarter. Se er omkring. Vad ser Ni? Alla, nästan alla, dessa varor, kläder, livsmedel, verktyg, bränsle o.s.v., är produkter inte bara från storindustrin utan mycket oftare från truster. Och det är inte så bara i städerna, utan också på landet. Den lille affärsägaren är till största delen bara en lagerhållare åt storkapitalet. Det vill säga bankkapitalet, ty detta behärskar de stora fabrikerna, och trusterna. Titta in i en liten hantverkarens verkstad, i en stad eller på landet, och det är likadant där. Hans råvaror, metallen, lädret, träet o.s.v., kommer från storkapitalet, ofta bara från monopolen, d.v.s. bankerna. Där leverantörerna av dessa varor fortfarande är mindre kapitalister, så är ändå *de* beroende av bankkapitalet.

Och de låga ämbets- och tjänstemännen? De står i Västeuropa till största delen i storkapitalets och den av storkapitalet helt beroende statens och kommunernas tjänst, alltså i sista hand i bankernas tjänst. Procentsatsen av de proletariatet närstående ämbets- och tjänstemännen, som

är direkt eller indirekt beroende av storkapitalet, är i Västeuropa och i Tyskland och England mycket hög, liksom i USA och de engelska kolonierna.

Och dessa skikts intressen är alltså förbundna med storkapitalets intressen, d.v.s. bankernas intressen.

Om de fattiga bönderna har jag redan talat och vi såg att de för närvarande inte går att vinna för kommunismen, förutom av de tidigare nämnda orsakerna, även p.g.a. att de är beroende av storkapitalet för sina redskap, varor och hypotek.

Vad får Ni ut av detta, kamrat?

Att det moderna västeuropeiska och amerikanska samhället och staten har blivit en stor och organiserad, i sina yttersta leder och grenar organiserad, helhet, som helt behärskas, sätts i rörelse och regleras av bankkapitalet. Att samhället här är en organiserad kropp, en kapitalistiskt organiserad, men dock organiserad. Att bankkapitalet utgör denna kropps blod, som flyter genom hela kroppen och ger alla grenar näring. Att denna kropp är *ett* och att kapitalet gör hela kroppen oerhört stark, och att alla dess lemmar kommer att hålla sig till den, till det verkliga slutet. – Utom proletariatet, som skapar blodet, mervärdet. Genom alla klassers beroende av bankkapitalets och genom bankkapitalets oerhörda kraft står alla klasser fientliga mot revolutionen, och därigenom står också proletariatet ensamt.

Och eftersom bankkapitalet är den smidigaste och mest elastiska kraft i världen och genom sina krediter tusenfaldigar det sin makt; genom detta håller det kapitalismen, det kapitalistiska samhället och den kapitalistiska staten samman och i ordning, också nu efter detta fruktansvärda krig, efter förlusten av tusentals miljarder, och mitt uppe i ett tillstånd, som redan förefaller oss bankrutt. Och därigenom håller det alla klasser som står emot, proletariatet till en helhet. *Och denna kraft och smidighet och detta sammanhållande av alla klasser är så starkt att den kommer att existera mycket länge efter det att revolutionen brutit ut.*

Kapitalet är förvisso fruktansvärt försvagat. Krisen kommer och med den revolutionen. Och jag tror att den blir segrare. Men det finns två orsaker som fortfarande gör kapitalismen mycket stark. Det är massornas andliga slaveri och bankkapitalet.

Vår taktik måste alltså vara inställd på dessas båda styrka. Och det finns ytterligare en orsak, varigenom det organiserade bankkapitalet håller ihop alla klasser emot revolutionen. Det är proletärerernas stora antal. Alla klasser känner att om de bara kan få arbetarna (i Tyskland nästan 20 miljoner) att arbeta 10, 12 eller 14 timmar per dygn så är räddningen ut krisen möjlig. Också därför står de tillsammans.

Detta är Västeuropas ekonomiska tillstånd.

I Ryssland hade bankkapitalet inte ännu denna kraft och därför höll inte de borgerliga och låga klasserna ihop. Och därigenom fanns det verkliga sprickor mellan dem. Och därigenom stod proletariatet inte ensamt där.

Dessa ekonomiska orsaker bestämmer politiken. Genom dessa orsaker röstar dessa klasser i Västeuropa i valen, beroende slavar som de är, för sina herrar, för de storbürgerliga partierna och de tillhör också de storbürgerliga partierna. Egna partier har detta småfolk i Tyskland, England och Västeuropa knappast inte. Allt detta var så starkt redan före revolutionen och före kriget. Kriget har stärkt denna tendens i jättelik skala, genom nationalismen och chauvinismen. Men särskilt genom den oerhörda trustifieringen av alla ekonomiska krafter. Men revolutionen har ytterligare förstärkt denna tendens: alla borgerliga partiers sammanslagning och de småborgerliga elementens och småbondeelementens anslutning till de storbürgerliga.

Inte för inte är den ryska revolutionen där. Nu vet man överallt vad man har att vänta sig.

Storborgarna och storbönderna, medelklassen och mellanbönderna, de låga borgerliga och bondeskikten är, genom monopolet, bankerna, trusterna, imperialismen, genom kriget, genom revolutionen, emot arbetarna och står här tillsammans. Och eftersom arbetarfrågan behärskar allt, står de tillsammans i alla frågor.³⁶

Kamrat, här måste jag göra samma anmärkning, som jag gjorde redan i bondefrågan (i första kapitlet). Jag vet med säkerhet att inte ni, men de småsinta själarna i vårt parti, som inte har styrkan att stödja taktiken på de stora allmänna linjerna och därför stödjer den på de små enskildheterna, att dessa småsinta själar vill rikta uppmärksamheten på de delar av dessa skikt som ännu inte är i storkapitalets band. Jag förnekar inte att det finns sådana delar, men jag säger att den allmänna sanningen, den allmänna tendensen i Västeuropa är att de befinner sig i storkapitalets band. Och på denna allmänna sanning ska vår taktik grundas!

Jag förnekar inte heller att det ännu kan finnas vissa sprickor. Jag säger bara, att den allmänna tendensen är, och kommer att vara, även länge under revolutionen: dessa klassers sammanlutning. Och jag säger att det är bättre för arbetarna i Västeuropa att rikta sin uppmärksamhet på sammanslutningen än på sprickorna. Ty i första hand är det de själva som måste göra revolutionen här – och inte deras ledare, deras parlamentsledamöter.

Jag säger inte heller, vad de småsinta andarna försöker få mina ord till, att dessa klassers verkliga intressen är desamma som storkapitalets. Jag vet redan att de är undertryckta av storkapitalet.

Vad jag säger är bara detta: Ännu fastare än tidigare håller dessa klasser samman med storkapitalet, eftersom de nu också ser faran för en proletär revolution framför sig. Kapitalets herravälde betyder för dem i Västeuropa en viss livssäkerhet, möjligen eller åtminstone, tron på att komma vidare, förbättra sitt läge. Nu hotar dem kaos och revolutionen, som först betyder ett ännu värre kaos. Därför står de på kapitalets sida i försöket att avhjälpa detta kaos med alla medel och åter rädda produktionen, driva arbetarna till längre arbetstid och tålmodiga försakelser. Den proletära revolutionen i Västeuropa är för dem störtandet av och sammanbrottet för all ordning, all livsordning, om också en torftig sådan. Därför står de alla tillsammans med storkapitalet och kommer att göra så länge, också under revolutionen.

Slutligen måste jag återigen anmärka, att jag här talar om taktiken i början och under loppet av revolutionen. Jag vet, att vid slutet av revolutionen, när segern närmar sig och kapitalismen är skakad, då kommer dessa klasser att komma till oss. Men vi måste bestämma vår taktik inte för revolutionens slut utan för dess början och förlopp.

Teoretiskt måste allt vara så. Teoretiskt måste dessa klasser hålla ihop. Teoretiskt står det fast. Men inte desto mindre också praktiskt. Det skall jag nu visa:

Sedan årtal gör hela borgarklassen, gör alla borgerliga partier i Västeuropa, också de som småborgarna och småbönderna tillhör, ingenting mer för arbetarna. Och de är alla fiender till arbetarrörelsen, är alla för imperialismen och för kriget.

Sedan årtal finns det inget enda parti i England, i Tyskland, i Västeuropa, som stöder arbetarna. Alla är fientliga mot dem.³⁷ På alla områden.

³⁶ Det är sant att proletariseringen har gjort enorma framsteg genom kriget. Men allt (så gott som allt), som inte är proletärt, håller sig krampaktigt fast vid kapitalismen, försvarar den, när så behövs med vapen, och är fientlig mot kommunismen.

³⁷ Jag har inte plats här, att bevisa detta i detalj. I en broschyr; *Die Grundlagen des Kommunismus* har jag gjort det utförligt.

Det finns ingen arbetarlagstiftning mer. Den försämrades. Lagar mot strejker utfärdades. Allt högre skatter pålades.

Imperialism, kolonialsystem och militarism understöds av alla borgerliga partier, också av de småborgerliga. Skillnaden mellan liberal och klerikal, konservativ och progressiv, storborgare och småborgare, har försvunnit.

Allt vad socialpatrioterna, reformisterna sade om skillnaden mellan partierna, om ”sprickorna” mellan dem – vilket nu har värmts upp av Er, kamrat Lenin – var lögn. I alla Västeuropas länder. Det visade sig bäst i juli och augusti 1914. Då var alla eniga. Och i praktiken har de genom revolutionen blivit ännu mer eniga. *Mot* revolutionen, och därigenom i grunden mot alla arbetare, ty bara den kan ge alla arbetare verkliga förbättringar, – *mot* revolutionen står alla partier utan någon ”spricka”.

Och då *alla* praktiska sociala och politiska frågor, genom kriget, krisen och revolutionen, hänger samman med frågor om revolutionen, så står slutligen alla dessa klasser tillsammans i *alla* frågor och emot proletariatet i Västeuropa i alla frågor. Kort sagt, trusten, monopolet, den stora banken, imperialismen, kriget och revolutionen har också praktiskt svetsat samman alla stor- och småborgerliga och alla bondeklasser i Västeuropa till en massa mot arbetarna.³⁸ Detta står alltså fast teoretiskt och praktiskt. I revolutionen i Västeuropa och särskilt i England och Tyskland finns det inga, i någon mån betydande, ”sprickor” mellan dessa klasser.

Här måste jag återigen tillfoga något personligt. På sid. 55 kritiserar ni Amsterdambyrån.³⁹ Ni citerar en tes från byrån. I förbigående: Vad Ni säger om detta är helt oriktigt. Men Ni säger också att Amsterdam-kommissionen, innan den fördömer parlamentarismen, hade plikten att avge en analys av klassförhållandena och de politiska partierna, som rättfärdigade detta fördömande. Ursäkta, kamrat, men det var inte kommissionens plikt. Ty det som dessa teser stöder sig på, nämligen att alla borgerliga partier inom och utom parlamentet sedan länge varit och är motståndare till arbetarna och inte visar upp några ”sprickor”, det var en sedan länge bevisad och av marxisterna allmänt antagen sak. Ätminstone i Västeuropa. Det behövde vi alltså inte analysera.

Tvärtom: På Er vilade plikten, då Ni vill kompromisser och förbund i parlamentet med politiska partier och därigenom vill få oss till opportunism, på Er vilade plikten att bevisa att det finns betydande ”sprickor” mellan de borgerliga partierna.

Ni vill föra oss i Västeuropa till kompromisser. Det som Troelstra, Henderson, Scheidemann, Turati m.fl. inte kunde i evolutionens tid, det vill Ni i revolutionens tid. Ni måste bevisa att det är möjligt.

Och inte med ryska bevis – ty i sanning är detta tillräckligt lätt! – utan med västeuropeiska. Denna plikt har Ni uppfyllt på det allra bedrövligaste sätt. Inte att undra på då Ni nästan bara använder Er ryska erfarenhet, som är från ett mycket efterblivet land, inte från det moderna västeuropeiska.

Jag finner i hela boken, som just har detta till innehåll, dessa frågor om taktiken – med undantag av de ryska exemplen, som jag snart ska gå över till – bara två exempel från Västeuropa: Kapp-kuppen i Tyskland och Lloyd George-Churchill-regeringen i England med opposition från Asquith. Mycket få och de allra bedrövligaste praktiska exempel på att det

³⁸ Vi holländare vet detta mycket väl, Vi har med våra egna ögon sett ”sprickorna” försvinna i vårt lilla, men genom sina kolonier, högt imperialistiska land. Det finns inte längre demokratiska partier, kristliga eller andra, hos oss. Till och med holländarna kan bedöma detta bättre än en ryss som, tyvärr, tycks bedöma Västeuropa efter Ryssland.

³⁹ *Radikalismen ...*, sid. 55 ff. *Utg. anm.*

finns verkliga ”sprickor” mellan de borgerliga och i detta fall också socialdemokratiska partier!

Om det bara behövs *ett* bevis för att det inte finns några betydande sprickor mellan de borgerliga och i detta fall också de socialdemokratiska partierna gentemot arbetarna, i revolutionen i Västeuropa, då var Kapp-kuppen beviset. Kapp-männen straffade inte, dödade inte och tillfångatog inte demokraterna, centrumfolket och socialdemokraterna. Och när dessa återigen kom till makten, straffade *de* inte, dödade inte, och tillfångatog de inte Kappmännen. Men båda partierna dödade kommunisterna!

Kommunismen var ännu för svag. Därför bildade de ingen diktatur *tillsammans*. Nästa gång, när kommunismen är starkare, då bildar den en diktatur *tillsammans*.

Det var och är Er plikt, kamrat, att visa hur kommunisterna då skulle ha kunnat utnyttja sprickan (!) i parlamentet. Naturligtvis så att det var till fördel för arbetarna. Det var och är Er plikt att visa vad de kommunistiska ledamöterna skulle ha sagt för att visa arbetarna denna spricka och använda den. Naturligtvis så att de borgerliga partierna inte stärks därigenom. Det kan Ni inte, eftersom det inte finns någon betydande spricka mellan dessa partier i revolutionen. Och det är det vi talar om. Och det var och är Er plikt att visa att det, om det i enstaka fall finns sådana sprickor, i så fall vore fördelaktigare att rikta arbetarnas uppmärksamhet på detta än på den allmänna tendensen till sammanslutning. Och det var och är Er plikt, kamrat, att visa var i England, Tyskland och Västeuropa dessa skillnader finns innan ni leder oss i Västeuropa.

Inte heller det kan Ni. Ni talar om en spricka mellan Churchill, Lloyd George och Asquith, som arbetarna ska använda. Det är fullständigt bedrägligt. Jag vill inte ens tala med Er om detta. Ty var och en vet, att sedan det industriella proletariet fått en viss styrka i England, så har dessa sprickor gjorts och görs på konstlad väg av de borgerliga partierna och ledarna själva, för att lura arbetarna och locka dem från den ena sidan till den andra, från den andra till den ena i det oändliga och på så sätt för alltid hålla dem svaga och osjälvständiga. För den skull upptar de ofta tre motståndare (!) i en regering: Lloyd George och Churchill. Och i denna nästan hundraåriga fälla går kamraten Lenin! Han vill övertala de engelska arbetarna att stödja sin politik på detta bedrägeri! I revolutionens tid! Churchill, Asquith och Lloyd George kommer att ena sig mot revolutionen och då har Ni bedragit och försvagat det engelska proletariet med en illusion. Ni hade plikten, kamrat, inte att med allmänna, vackra och glänsande fraser utan att noggrant, konkret, med mycket noggranna och tydliga exempel, fakta, visa vilka dessa konflikter och skillnader då är – inte ryska och inte heller obetydliga eller konstgjorda, utan verkliga, betydande, västeuropeiska. Det gör ni ingenstans i Er broschyr. Så länge Ni inte ger dessa exempel tror vi Er inte. När Ni ger dem ska vi svara Er. Så länge säger vi: Det är illusioner, som bara bedrar arbetarna och leder dem till en felaktig taktik. – Sanningen är, kamrat, att ni felaktigt jämför den västeuropeiska revolutionen med den ryska. Och varigenom? Genom att Ni glömmer att det i de moderna, dvs västeuropeiska (och nordamerikanska) staterna finns en makt som står över de olika slagen av kapitalister – jordägarna, industrikapitalisterna och handelsmännen – nämligen bankkapitalet. Denna makt som är identisk med imperialismen, förenar alla kapitalister och med dem också småborgarna och bönderna.

Men det återstår något. Det finns sprickor mellan arbetarpartierna och de borgerliga. Och dessa kan vi utnyttja. Det är riktigt.

Faktiskt måste man säga, att dessa skillnader mellan socialdemokrater och borgerliga har blivit helt obetydliga och vanligtvis försvunnit i kriget och revolutionen! Men de kunde och kan vara där. Och de kan kanske ännu uppstå. Detta måste vi alltså tala om. Särskilt då Ni återoppar den engelska ”rena” arbetarregeringen, Thomas, Henderson, Clynes m.fl. i England

mot Sylvia Pankhurst och den möjligen ”rena” socialdemokratiska regeringen med Ebert, Scheidemann, Noske, Hilferding, Crispian, Cohn mot KAPD.⁴⁰ Ni säger att Er taktik som hänvisar arbetarna till dessa arbetarregeringar och uppmanar dem att hjälpa till att bilda dem, är den klara, den fördelaktiga, medan vår taktik, som inte vill bilda dem, är den skadliga.

Nej kamrat, vår ståndpunkt gentemot dessa fall av ”rena” arbetarregeringar, där sprickan mellan dessa arbetarpartier och de borgerliga blir en klyfta, är återigen fullständigt klar och förmånlig för revolutionen.

Möjligheten finns att vi låter en sådan regering bestå. Den kan vara nödvändig, den kan vara ett framsteg för rörelsen. Om så är fallet, att vi ännu inte kan gå vidare, då kommer vi att låta den bestå, kritisera den så skarpt som möjligt och så snart vi kan, ersätta den med en kommunistisk. Men att i parlamentet och genom val medverka till att en sådan regering bildas kommer vi inte att göra i revolutionen i Västeuropa.

Och medverka kommer vi inte att göra eftersom arbetarna står ensamma i Västeuropa och i revolutionen. Därför beror allt *här*, förstår Ni, *allt* på *Er* vilja till handling, på *Er* klarhet. Och eftersom *Er* taktik, kompromissandet med Scheidemännen och Hendersonarna, med Crispianerna och några av *Era* egna anhängare – nämn bara en engelsk Oavhängig eller opportunistisk kommunist i Spartakusförbundet eller Brittiska socialistpartiet – eftersom denna *Er* taktik inom och utom parlamentet, förvirrar hjärnorna här i Västeuropa och i revolutionen – eftersom den låter arbetarna välja någon som ni i förväg vet är en bedragare, medan vår taktik gör dem klara, eftersom den visar fienden som fiende, därför väljer vi, till och med när vi i illegala tider därigenom måste förlora en representation i parlamentet, och till och med när vi därigenom inte ens kan använda en ”spricka” (i parlamentet!) i Västeuropa, under våra förhållanden, vår taktik och förkastar *Er*. *Ert* råd är också här ett sådant som bringar oklarhet och väcker illusioner.

Men medlemmarna i de socialdemokratiska partierna, de oavhängiga, Labourpartiet, Independentpartiet? Dessa måste dock gå att vinna?

Dessa, arbetarna och de småborgerliga elementen i dessa partier, vinner vi, vänstern – i Västeuropa – genom vår propaganda, våra möten, och press och särskilt genom vårt exempel, våra appeller, våra handlingar i fabrikena. I revolutionen. De som inte kan vinnas på detta sätt, genom vår press, genom handlingen, genom revolutionen, de är förlorade och kan dra åt helvete. Dessa socialdemokrater, oavhängiga, arbetar- och dylika partier i England och Tyskland består av arbetare och småborgare. De första, arbetarna, kan vi vinna allihop i det långa loppet. Av småborgarna bara få, och de är, till skillnad från småbönderna, inte särskilt viktiga ekonomiskt; dessa få kommer till oss genom vår propaganda o.s.v. De flesta – på dessa stöder sig särskilt Noske och hans kumpaner – tillhör kapitalismen *och samlas, ju längre revolutionen framskrider och så mycket mer mot slutet, omkring honom*.

Men är vi fientliga mot arbetarpartierna, de oavhängiga och socialdemokraterna, eftersom vi inte stöder dem i valen? Tvärtom, vi söker så mycket kontakter med dem som möjligt. Vid varje tillfälle uppmanar vi dem till gemensam aktion: till strejk, till bojkott, till uppror, till gatukamp och särskilt i arbetarråden, i fabriksråden. Vi söker kontakt överallt, inte bara längre som tidigare i parlamentet, utan i verkstaden, i föreningarna och på gatan. Där kan man finna dem nu. Där kommer vi att vinna dem. Det är den nya taktiken som kommit efter den socialdemokratiska. Den kommunistiska.

Ni, kamrat, vill få in socialdemokraterna, de oavhängiga etc., i parlamentet och regeringen för att visa att de är bedragare. Ni vill använda parlamentet för att visa att det ingenting hjälper.

⁴⁰ A.a. *Utg. anm.*

Ni försöker överlista arbetarna med sluga metoder. Ni sätter snaran på arbetarna och låter dem hänga. Vi hjälper dem att undvika snaran. Vi gör detta, eftersom vi kan göra det här. Ni följer bondefolkens taktik, vi de industriellas. Detta är inget spott och spe. Jag tror att vägen var riktig hos Er. Nu ska inte Ni – vare sig i denna lilla fråga eller de stora om fackföreningarna och parlamenten – påtvinga oss vad som var bra i Ryssland, men som är fördärligt här.

Slutligen måste jag göra ytterligare en anmärkning: Ni säger och har oftare försvarat att revolutionen i Västeuropa bara kan börja, *efter det att* dessa låga, proletarietet närstående, klasser har skakats tillräckligt, neutraliserats eller vunnits. Då jag nu har visat att de inte kan skakas, neutraliseras eller vinnas i början av revolutionen, så vore revolutionen, om Ert påstående är riktigt, omöjlig. Denna anmärkning har ofta gjorts till mig från Er sida, bl.a. kamrat Sinovjev. Men lyckligtvis är också detta Ert påstående, i denna så ytterst viktiga fråga som avgör revolutionen, felaktig. Och också detta bevisar återigen att Ni ser allt från den östeuropeiska ståndpunkten. Det ska jag visa i sista kapitlet.

Härmed tror jag att jag har bevisat att Ert andra argument för parlamentarismen till största del är opportunistiskt bedrägeri och att parlamentarismen också i detta avseende måste ersättas med ett annat kampsätt, som inte har dessa nackdelar utan större fördelar.

Jag medger: På denna punkt kan Er taktik ha en viss fördel. Arbetarregeringen kan medföra något gott, också större klarhet. Också i illegala tider kan Er taktik vara fördelaktig. Vi erkänner det. Men, som vi tidigare sa till revisionisterna och reformisterna: Vi sätter *tillväxten av massornas vilja till handling* över allt annat. Vi får se vem som har rätt, vänstern eller ... Lenin. Jag tvivlar inte ett ögonblick. Vi ska besegra Er som vi besegrade Troelstra, Henderson, Renaudel och Legien.

Jag kommer nu till Ert tredje argument: De ryska exemplen. Ni nämner dem upprepade gånger (på sidorna 5-82 kommer de ständigt fram).⁴¹ Jag har läst dem med största uppmärksamhet och jag beundrar dem lika mycket nu som jag gjorde tidigare. Jag har alltid stått tillsammans med Er, från 1903 och framåt. Också när jag inte alls kände till Era motiv – förbindelserna var ju avskurna – som vid freden i Brest-Litovsk, försvarade jag Er med Era motiv. Er taktik var förvisso lysande för Ryssland, och ryssarna har tillkämpat sig segern med denna taktik. Men vad bevisar det för Västeuropa? Enligt min mening inget eller mycket lite. Sovjeterna, proletarietets diktatur, medlen för revolutionen och uppbygget, antar vi. Också Er utländska taktik var – åtminstone tills nu – ett exempel för oss. Men det är annorlunda med Er taktik för de västeuropeiska länderna. Och det är helt naturligt.

Hur skulle taktiken i Öst- och Västeuropa kunna vara densamma? Ryssland, ett land med starkt övervägande jordbruk, men med en industriell kapitalism, som bara delvis var högt utvecklad och i förhållande till landet var mycket liten. Och som till stor del närdes av utländskt kapital! I Västeuropa och särskilt Tyskland och England är det precis tvärtom. Hos Er: fortfarande alla gammalmodiga kapitalformer, uppbyggda på ockrarkapitalet. Hos oss: nästan bara högt utvecklat bankkapital. Hos Er: oerhörda rester av feodal- och förfeodaltiden och till och med från stam- och barbaritiden. Hos oss, särskilt i England och Tyskland: allt, jordbruk, handel, kommunikationer, industri i den allra högst utvecklade kapitalismens band. Hos Er enorma rester av livegenskapen, de fattiga bönderna och på landet en försjunken medelklass. Hos oss är t.o.m. de fattiga bönderna i förbindelse med den moderna produktionen, kommunikationerna, tekniken och handeln. I staden och på landet medelklassen, också de lägsta skikten, i direkt förbindelse med storkapitalisterna. Ni har ännu klasser som det uppkommande proletarietet kan förena sig med. Själva samexistensen av dessa klasser hjälper till. Detsamma gäller naturligtvis om de politiska partierna. Hos oss inget av allt detta.

⁴¹ A.a. *Utg. anm.*

Naturligtvis var kompromissandet, ingåendet av pakter i alla riktningar, som Ni så gripande har beskrivit, utnyttjandet av sprickorna, t.o.m. mellan liberalerna och jordägarna, bra hos Er. Hos oss är det omöjligt. Därför skillnaden i taktik, i öst och väst. Vår taktik passar våra förhållanden. Den är lika bra här som Er taktik är för Era förhållanden.

Jag finner Era ryska exempel bl.a. på sidorna 12, 15, 17, 24, 25, 29 o 75⁴². Men vad dessa exempel än betyder för den ryska fackföreningsfrågan så betyder de ingenting för den västeuropeiska eftersom proletariatet här behöver mycket starkare vapen. Vad beträffar parlamentarismen så är Era exempel antingen hämtade från tiden då revolutionen ännu inte var där⁴³ och är då inte heller giltiga för den fråga som vi behandlar här, eller också är de, då Ni kunde använda de fattiga böndernas och småborgarnas partier, så olika våra förhållanden⁴⁴ att de inte betyder något.⁴⁵

Det förefaller mig, kamrat, att Ert totalt felaktiga omdöme, Er boks totala felaktighet – och inte mindre Moskva-exekutivens med Er införstådda taktik – bara beror på att Ni inte känner våra förhållanden tillräckligt, eller bättre sagt, att Ni ur Er kännedom inte drar de riktiga slutsatserna och bedömer dem för mycket från den ryska ståndpunkten.

Men det betyder – och det måste här upprepas med all skärpa, ty det västeuropeiska proletariatets, världsproletariatets, världsrevolutionens väl och ve beror på detta – *att varken Ni eller exekutiven i Moskva kan leda den västeuropeiska och därigenom världsrevolutionen om Ni håller fast vid denna taktik.*

Ni frågar: Kan Ni, som vill omforma världen, inte ens bilda en parlamentsfraktion? Vi svarar: Denna bok som Ni själv skrivit är redan ett bevis för att den som försöker detta genast för in arbetarrörelsen på felaktiga vägar och leder den i fördärvet.

Boken förespeglar arbetarna i Västeuropa illusioner, något omöjligt: Kompromisser med de borgerliga i revolutionen.

Den bedrar dem med något som inte finns: att de borgerliga i Västeuropa är splittrade i revolutionen. Den förespeglar dem att en kompromiss med socialpatrioterna och vacklande (!) element i parlamentet kan föra något gott med sig, medan det knappast för med sig något annat än olycka.

Er bok innebär återförandet av det västeuropeiska proletariatet till det träsk, som det med den allra största möda inte tagit sig ur, utan just har börjat ta sig ur.

Den för oss tillbaka till träsket dit Scheidemann, Clynes, Rebaudel, Kautsky, McDonald, Lobguet, Vanderville, Branting och Troelstra har fört oss (det kan inte annat än glädja dem storligen, liksom också de borgerliga, när de förstår det). *Boken är för det kommunistiska, revolutionära proletariatet detsamma som Bernsteins bok var för det förrevolutionära proletariatet. Det är Er första dåliga bok. För Västeuropa är den den sämsta tänkbara.*

Vi, ”vänster”-kamrater, måste sluta oss fast samman, börja alltihop underifrån och på det skarpaste kritisera alla i Tredje Internationalen som inte går den rätta vägen.⁴⁶

⁴² A.a. *Utg. anm.*

⁴³ A.a. *Utg. anm.*

⁴⁴ A.a. *Utg. anm.*

⁴⁵ Behandlingen av alla dessa ryska exempel skulle bli för enformig. Jag anmodar läsaren att läsa igenom dem alla. Ni kommer att se att det ovan anförda är riktigt.

⁴⁶ Personligen tror jag, att parlamentarismen ännu kan användas i länder där revolutionen ännu inte är nära och arbetarna inte är tillräckligt starka för att genomföra den. Den skarpaste kontroll och kritik av parlamentsdelegaterna är då nödvändig.

När jag drar slutsatsen ur alla dessa utläggningar om parlamentarismen, måste den alltså lyda: Era tre argument för parlamentarismen betyder antingen mycket lite eller är felaktiga. Och precis som i fackföreningsfrågan är Er taktik också på denna punkt ödesdiger för proletariatet.

Opportunismen i Tredje Internationalen

Frågan om opportunismen i våra egna led är av så stor betydelse, att jag vill behandla detta utförligare.

Kamrat! Med upprättandet av Tredje Internationalen har inte heller hos oss opportunismen dött ut. Vi ser den redan i alla kommunistiska partier i alla länder. Det vore ett mirakel och mot alla utvecklingens lagar, om det som blev Andra Internationalens död inte skulle fortleva i den Tredje!

Tvärtom, som det i Andra Internationalen fördes en kamp mellan anarkism och socialdemokrati, kommer det att kämpas mellan opportunism och revolutionär marxism i den Tredje.

Kommunister kommer också nu att än en gång inträda i parlamentet för att bli ledartyper. Fackföreningar och arbetarpartier kommer att kasta sig in i röstfiske. Istället för att grunda partier för kommunismen, används kommunismen för att grunda partier. Usla parlamentariska kompromisser med socialpatrioter och borgerliga element kommer åter att komma i bruk, därför att revolutionen i Västeuropa ju kommer att utvecklas långsamt. Ordet frihet kommer att undertryckas och goda kommunister kommer att bli utstötta. Alltså: Andra Internationalens praktik kommer att återupprättas.

Mot detta måste vänstern resa sig, det måste vara dess uppgift att föra kampen mot detta, såsom fallet var i den Andra Internationalen. Vänstern måste därvid understödjas av alla marxister och revolutionärer, också om de menar att den irrar i ensamhet. Ty opportunismen är vår störste fiende. Inte, som Ni hävdar, bara utanför, utan *inom* våra egna led.

Det är tusen gånger värre att opportunismen smyger sig in med sina förhärjande följder för proletariatets kraft och själ, än att vänstern uppträder alltför radikalt. Vänstern, också om den går för långt, förblir alltid revolutionär. Vänstern kommer att ändra sin taktik så fort den ser att den är oriktig. Den opportunistiska högern kommer *alltid att bli opportunistisk*, sjunka alltmer ner i dyn, fördärva alltfler arbetare. Inte för intet har vi upplevt detta i vår 25-åriga kamp. *Opportunismen är som pesten i arbetarrörelsen; revolutionens död.* Genom opportunismen kom allt ont; reformismen, kriget, nederlaget, den ungerska revolutionens nederlag, likväl som den tyska revolutionens. Opportunismen är orsaken till vår undergång. Och den finns där i Tredje Internationalen.

Vad behöver jag säga mer? Titta Er omkring kamrat. Ja, betrakta Er själv och exekutivkommittén! Betrakta alla Europas länder.

Läs British Socialist Partys tidning, nu det kommunistiska partiets. Läs tio, tjugo exemplar av denna tidning. Läs den försiktiga kritiken mot fackföreningarna, mot Labour Party, parlamentsledamöterna – och lägg bredvid denna vänsterns tidning. Jämför den tidning som tillhör Labour Party med vänsterns tidning! Var och en kan se att opportunismen närmar sig Tredje Internationalen med stormsteg, för att åter – med de kontrarevolutionära arbetarnas stöd – få makt i parlamentet. Makt! ... efter Andra Internationalens mönster. Betänk också att USP kommer in i Tredje Internationalen – och snart talrika andra centerpartier! Tror Ni, att om Ni tvingar dessa partier att utesluta Kautsky, Thomas o.s.v., att det inte kommer en

oherrans massa andra, tiotusentals opportunister? Hela denna princip om uteslutning är barnslig. En oräknelig massa opportunister närmar sig.⁴⁷ Särskilt sedan Er broschyr kom ut.

Se på det holländska kommunistpartiet, en gång kallat Västeuropas bolsjeviker. Och det med rätta, i beaktande av de lokala förhållandena. Läs broschyren om det holländska partiet, hur det redan är totalt korrumpert av Andra Internationalens opportunism. Det solidariserade sig med ententen under och efter kriget, och det gör det till och med nu. Hur glänsande det än var en gång, har det nu blivit ett mönster för tvetydighet och bedrägeri.

Och se på Tyskland, kamrat, landet där revolutionen började. Där växer och frodas opportunisten. Med förvåning hör vi, att Ni stödjer KPD:s linje under marsdagarna. Men lyckligtvis såg vi i broschyren, att ni inte är införstådd med det verkliga händelseförloppet. Ni instämde i KPD-centralens linje att erbjuda Ebert, Scheidemann, Hilferding och Crispian att vara "lojal opposition", men Ni visste uppenbarligen inte, när Ni skrev broschyren, att detta skedde i samma ögonblick som Ebert samlade sina trupper för att sättas in mot det tyska proletariet, när generalstrejken var allmän i stora delar av Tyskland och den kommunistiska massans stora flertal ville accelerera revolutionen, även om det kanske ännu inte var möjligt att föra den till seger. Under det att massan förde revolutionen vidare med strejker och väpnat uppror (det har aldrig funnits något så väldigt och hoppfullt som Ruhrupproret och den allmänna strejken), bjöd ledarna på parlamentariska kompromisser.⁴⁸ Därmed understödde dom Ebert *mot* revolutionen i Ruhrområdet. Om det någonsin har funnits ett exempel på hur *fördömt* användandet av parlamentarismen i revolutionen kan vara i Västeuropa, så är det detta. Ser Ni kamrat, detta är den parlamentariska opportunisten, detta är kompromissen med socialpatrioterna och de oavhängiga, den som vi inte vill ha, men som Ni banar vägen för!

Och, kamrat, vad har det *redan nu* blivit av fabriksråden i Tyskland? Ni och exekutiven och Tredje internationalen har rått kommunisterna att gå dit tillsammans med alla andra riktningar för att få ledningen i facket. Och vad har skett? Det motsatta. Fabriksrådscentralen har nästan redan blivit ett redskap åt facket? Facket är en jättebläckfisk, som stryper allt levande som kommer i dess väg.

Kamrat, läs, undersök allt själv om vad som händer i Tyskland, i Västeuropa, och jag hyser hoppet att Ni kommer över på vår sida. Så som jag också tror att erfarenheten kommer att föra över Tredje Internationalen på vår sida.

Men om det går så med opportunisten i Tyskland, hur kommer det då att gå med den i Frankrike och England!

Ser Ni kamrat, detta är ledarna som vi inte vill ha. Detta är enheten mellan massa och ledare som vi inte vill ha. Och detta är den järnhårda disciplinen och den militära kadaverdisciplinen som vi inte vill ha.

Ett ord skall jag säga åt exekutivkommittén, och där speciellt åt Radek: Exekutivkommittén har haft mage att kräva av KAPD att utesluta Wolffheim och Lauffenberg, istället för att överlåta den saken åt KAPD självt. Den har emottagit KAPD med hotelser, medan den har strukit centerpartier som USPD medhårs. Men det har inte krävt av det italienska partiet, att det ska kasta ut socialpatrioterna! Den har inte krävt av KPD, att de ska kasta ut centralen,

⁴⁷ På en dag kom (i Halle) 500.000 nya medlemmar under ledare, som ni själv nyligen ansåg vara värre än "Scheidemän". [Scheidemann var en av de socialdemokrater, som låg bakom mordet på bl.a. Rosa Luxemburg. *Utg. anm.*]

⁴⁸ Kamrat Pannekoek, som känner Tyskland väl, har förutsagt detta. Om Spartakusförbundets ledare haft att välja mellan parlamentarism och revolution, skulle de ha valt parlamentet.

som genom sitt anbud är medansvariga för krossandet av kommunisterna i Ruhrområdet.⁴⁹ Den har inte krävt av det holländska partiet, att dom kastar ut Wynkoop och van Ravesteyn, som under kriget erbjöd ententen holländska fartyg. Detta betyder inte att *jag* skulle vilja att dessa kamrater kastades ut. Nej, jag anser alla dessa kamrater vara goda kamrater, som bara har felat därför att utvecklingen, den västeuropeiska revolutionens början, var så förskräckligt svårbedömd. Vi, som alla andra här, kommer att göra många stora fel. Dessutom skulle det inte hjälpa, nu i denna international, att kasta ut någon.

Jag hänvisar bara till, för att ta ett nytt exempel, hur opportunisten redan härjar i de egna leden. För centralen i Moskva har bara begått denna orättvisa mot KAPD, därför att den för sin opportunistiska världstaktik, inte ville ha de verkliga revolutionärerna, utan de opportunistiska oavhängiga ... Den har *avsiktligt* använt Wolffheims och Lauffenbergs taktik som argument mot KAPD, trots att den visste att KAPD inte omfattar den. Bara av de mest eländiga opportunistiska orsakerna. Därför att den, som facket och de politiska partierna, vill ha *massorna* omkring sig, vare sig dessa är kommunistiska eller inte.

Ytterligare två av Tredje Internationalens handlingar bevisar också tydligt varåt den utvecklas. Den första är avsättandet av Amsterdam-byrån, den *enda* gruppen av revolutionära marxister och teoretiker i Västeuropa, som aldrig har sviktat. Den andra, nästan ännu värre, är behandlingen av KAPD, det *enda* partiet i Västeuropa, som, som organisation, som helhet tagen, från det att den uppstått och tills nu, har fört revolutionen som den ska föras. Under det att centerpartierna, de oavhängiga, den franska och engelska centern, som alltid har förrått revolutionen, lockades med alla medel, behandlades KAPD, det verkligt revolutionära partiet, som en fiende. Det är dåliga tecken, kamrat.

Med ett ord: Andra Internationalen lever ännu, eller igen, *ibland oss*. Och opportunisten leder till fördärvet. Och därför att den för dit och därför att den är så stark ibland oss, mycket stark, starkare än jag någonsin hade drömt, därför måste vänstern finnas. Också om de övriga goda grunderna för dess existens inte funnes, måste den finnas som opposition, som motvikt mot opportunisten.

Ack, kamrat, om Ni hade följt vänsterns taktik i Tredje Internationalen, som inte är något annat än de ryska bolsjevikernas ”rena” taktik, men avpassad efter de västeuropeiska och nordamerikanska förhållandena!

Om Ni som krav och stadgar för Tredje Internationalen hade presenterat och genomfört den ekonomiska organiseringen i fabriksorganisationer och arbetarunioner (i vilka industriella förbund som baserar sig på fabriker om nödvändigt hade kunnat infogas) och den politiska organiseringen i partier, med förkastande av parlamentarismen, då skulle Ni för det första ha absolut fasta kadrer, partier, i alla länder, som verkligen kunde genomföra revolutionen! Vilka genom sitt eget exempel i det egna landet, och inte genom tryck utifrån, efterhand skulle samla massorna omkring sig. Då skulle ni ha fått ekonomiska organisationer, som skulle ha krossat de kontrarevolutionära fackföreningarna (syndikalistiska och fria).

Och då skulle ni med *ett* slag ha spärrat vägen för alla opportunister. För dessa hör bara hemma där de kan mygla med kontrarevolutionen.

⁴⁹ I samband med Kapp-kuppen och händelserna i Berlin 1920, så gick 12 miljoner arbetare ut i den största strejkrörelsen i Tysklands historia. I Ruhrområdet ledde detta till att en Röd Armé hastigt organiserades. Denna slog ner Reichswehr i ett regelrätt fältslag. ”Reichswehr kastades helt enkelt ut ur Ruhr. Men USPD och KPD tog sin Mats ur skolan, och en kompromissöverenskommelse (”die Loyale Opposition”) drogs upp i Bielfeld. Denna stadgade bl.a. att gruvorna skulle nationaliseras (närmare bestämt förstatligas under arbetarkontroll) och att Röda Armén skulle upplösas. I östra Ruhr lade arbetarna ner vapnen, men i väst ignorerades uppmaningen. Resterna av Röda Armén krossades av Reichswehr. Bielfeld-överenskommelsen respekterades naturligtvis aldrig.” (Se *Från Spartakism till nationalbolsjevism*, Rådssocialisterna 1972) *Utg. anm.*

Men då hade ni också – och det är det absolut viktigaste – gjort arbetarna i högre grad till självständiga kämpar, såvida det nu är möjligt i nuvarande stadium.

Om Ni Lenin, och Ni Sinovjev, Bucharin och Radek hade gjort detta, valt denna taktik, med er auktoritet och erfarenhet, mer er kraft och ert geni, om ni hade hjälpt oss att eliminera feLEN som finns hos oss och i vår taktik, då skulle vi ha fått en tredje international, inifrån fullkomligt fast, utifrån orubblig, och som genom sitt exempel efterhand skulle samlat hela världens proletariat omkring sig och upprättat kommunismen.

Naturligtvis, det finns ingen taktik utan nederlag. Men proletariatet skulle ha lidit de fåtaligast möjliga och rest sig lättast, det skulle ha gått den kortaste vägen och vunnit de snabbaste och säkraste segrarna. Er taktik leder till långvariga nederlag för proletariatet.

Men ni ville det inte, därför att ni istället för medvetna beslutsamma kämpar *genast* ville ha delvis eller helt omedvetna massor.

Slutord

Det återstår att säga något om Ert sista kapitel: ”Slutledningar”, kanske det viktigaste i hela boken. Med förtjusning läste jag det om igen, när jag därvid tänkte på den ryska revolutionen. Men åter och åter igen måste jag tänka: Taktiken, strålande i Ryssland, är här dålig. Den leder till nederlag.

Ni förklarar här kamrat,⁵⁰ att i ett givet stadium i utvecklingen så måste massorna kopplas in, miljoner och åter miljoner. Då räcker inte längre propagandan för den ”rena” kommunismen, som samlade och fostrade förtruppen. Nu gäller det ... och så följer återigen Era opportunistiska metoder, som jag redan bekämpat: användandet av ”klyftor”, av småborgerliga element, o.s.v.

Kamrat, också detta kapitel är felaktigt. Ni dömer som ryss, inte som internationell kommunist, som känner den verkliga, den västeuropeiska kommunismen.

Nästan varje ord i detta, för förståelsen av den ryska revolutionen, så underbara kapitel är oriktigt om det används på den storindustriella kapitalismen, trusternas och monopolernas kapitalism.

Detta ska jag visa nu. Först i smått.

Ni skriver om kommunismen i Västeuropa: ”Det västeuropeiska proletariatets förtrupp är vunnen”. Detta är fel, kamrat. ”Propagandans tid är förbi”. Det är osant. ”Det proletära avantgardet är ideologiskt erövrat”. Det är fel, kamrat. Det står på samma linje (ock kommer av samma sinnessillstånd), som det jag nyligen läste av Bucharin: ”Den engelska kapitalismen är bankrutt”. Också av Radek läste jag liknande fantasier, som mer liknade astrologi än astronomi. Inget av allt detta är sant. Det finns, utom i Tyskland, inte någon verklig förtrupp. Varken i England, Frankrike, Belgien eller Holland, eller, om jag är rätt informerad, i de flesta skandinaviska länderna. Det finns bara några eclaireurer, som sinsemellan är oeniga om den rätta vägen.⁵¹ En fruktansvärd osanning: ”Propagandans tid är förbi”.

Nej kamrat, denna tid börjar just för Västeuropa. Ingenstans finns det någon fast kärna ännu.

Vad vi här behöver är just en kärna, fast som stål, lysande som kristall. Och det måste man börja med, för att med den bygga upp den stora organisationen. Vi är i detta hänseende på det stadie som Ni var 1903, eller t.o.m. något tidigare, på Iskra-tiden. Kamrat, förhållandena är

⁵⁰ *Radikalismen, kommunismens barnsjukdom*, Arbetarkultur 1974, kap 7. Utg. anm.

⁵¹ T.ex. de engelska kommunisterna angående viktiga frågan om anslutningen till Labourpartiet.

här mycket mognare än vi själva, men därför ska vi väl inte låta oss förledas till att börja utan kärna!

Vi här i Västeuropa, de kommunistiska partierna i England, Frankrike, Belgien, Holland, Skandinavien, Italien, ja t.o.m. KAPD i Tyskland måste till en början förbli små, inte för att vi tycker särskilt mycket om det, utan därför att vi annars inte kan bli starka.

Ett exempel: Belgien. Det finns (utom i Ungern före revolutionen) inget så av reformismen korrumpert proletariat som där. Om kommunismen där skulle bli till en massrörelse (med parlamentarism o.s.v.) då skulle genast asgamarna, strebrarna o.s.v., d.v.s. hela opportunisten, störta sig på den och bringa den i fördärvet. Och så står det till överallt.

Eftersom arbetarrörelsen här är mycket svag och nästan helt fången i opportunisten, eftersom kommunismen är nästan ingenting, därför måste vi bilda en liten kärna och kämpa (i frågan om parlamentarismen, facket och allt övrigt) till den yttersta klarhet.

Alltså en sekt? säger exekutivkommittén. Javisst, en sekt, om Ni med denna beteckning vill antyda den lilla kärnan i en världserövrande rörelse!

Kamrat, Er bolsjevikrörelse var också liten och oansenlig en gång. Därigenom att den var liten, förblev så och ville förbli så en längre tid höll den sig ren. Och därför, bara därför blev den mäktig. Så vill vi också göra.

Detta är en utomordentligt viktig fråga. På den hänger inte bara den västeuropeiska, utan också den ryska revolutionen. Var försiktig kamrat! Ni vet, att när Napoleon ville utbreda kapitalismen över Europa, så strandade han och beredde reaktionen plats, när han kom dit, där det inte bara var för mycket medeltid, utan framför allt för lite kapitalism.

Dessa Era påstående är osanna. Jag kommer nu till de större, till den viktigaste av dem alla, när Ni säger: att nu är tiden kommen, att utan propaganda för den ”rena” kommunismen vinna miljonerna genom den av Er beskrivna opportunistiska politiken. Kamrat, även om Ni hade rätt i alla de små tingen, huruvida de kommunistiska partierna här verkligen vore tillräckligt starka, så vore dock detta fel från början till slut.

Den rena propagandan för den nya kommunismen, blir som jag redan sagt, i Västeuropa nödvändig från början till slut i revolutionen. För (denna sak är så viktig att den alltid måste betonas) det är arbetarna och bara arbetarna, som måste frambringa kommunismen. Av andra klasser har de ända till revolutionens slut ingenting (av större betydelse) att vänta.

Ni säger: Tiden för revolutionen är inne när vi har förtruppen *och* när 1) alla oss fientliga klasskrafter har råkat tillräckligt i förvirring, i gräl med varandra, är tillräckligt försvagade av sin inre kamp; 2) alla vacklande, osäkra mellanskikt, d.v.s. småborgarna, den småborgerliga demokratin har avslöjats tillräckligt inför folket, har blottställt sig själva tillräckligt genom sin egen bankrutt.

Nåväl kamrat, det är ryskt. I den förfallna ryska statsapparaten fanns betingelserna för revolutionen.

Men i de moderna, verkligt storkapitalistiska staterna kommer förutsättningarna att vara helt annorlunda. Gentemot kommunismen kommer de storborgerliga partierna att hålla ihop, inte att råka i förvirring, och den småborgerliga demokratin kommer att hålla ihop med dem.

Detta är inte absolut, men dock så, att det ska bestämma vår taktik.

Vi har i Västeuropa att vänta oss en revolution, som från båda sidorna är fast, beslutsam kamp, fast organiserad från borgarnas och småborgarnas sida. Kapitalismens och arbetarnas väldiga organisationer bevisar detta. Arbetarna måste vi alltså organisera med de bästa vapnen, de bästa organisationsformerna, de bästa, starkaste kampmedlen (inte med svaga).

Här, inte i Ryssland, kommer den verkliga kampen mellan kapital och arbete att äga rum. Därför att det verkliga kapitalet finns här.

Kamrat, om Ni tror att jag överdriver, se då på Tyskland. Där är det en bankrutt, nästan hopplös stat. Men alla klasser, stor- och småborgare, stor- och småbönder håller ihop mot kommunismen. Så kommer det att vara överallt hos oss.

Visserligen, alldeles i slutet på utvecklingen, revolutionen, när den fruktansvärda krisen har kommit, när segern är alldeles inom räckhåll, kommer de borgerliga klassernas enhet kanske att försvinna och några småbönder och småborgare att komma över till oss. Vad hjälper det oss? *Vi måste bestämma vår taktik för revolutionens början och dess fortsatta gång.*

Därför att det är så och måste vara så (genom klassförhållandena och särskilt produktionsförhållandena), därför står proletariatet ensamt.

Därför att det står ensamt kan det bara segra när det *andligen* tilltagit väldeliga i styrka

Och därför att det på så sätt kan segra ensamt är propagandan för den ”rena” kommunismen (helt i motsats till Ryssland) nödvändig ända till slutet.

Utan denna propaganda går det västeuropeiska och därigenom också det ryska proletariatet, världsproletariatet, under.

Den som alltså här, i Västeuropa, kompromissar som Ni gör, sluter förbund med borgerliga och småborgerliga element och främjar opportunisten – den följer illusioner istället för realiteter, den förför proletariatet, den (jag brukar här samma ord som Ni har brukat gentemot Amsterdamkommissionen) *förråder* därmed proletariatet.

Och detsamma gäller exekutiven i Moskva.

Under det att jag skrev dessa sidor kom budet, att Internationalen har antagit Er och exekutivens taktik. De västeuropeiska ledamöterna har således låtit sig förbländas av den ryska revolutionens glans. Nåväl, vi kommer att ta upp kampen i Tredje Internationalen.

Kamrat, vi, d.v.s. Era gamla trofasta vänner Pannekoek, Roland Holst, Rutgers och jag frågade oss efter orsaken till allt detta, när vi lärde känna Er västeuropeiska taktik. Det fanns mycket olika meningar. Den ena sa: Rysslands ekonomi är så dålig, att det framför allt behöver fred. Därför vill kamrat Lenin samla en så stor styrka som möjligt, inkluderande de Oavhängiga (USPD), Labour Party o.s.v.

Den andre sa: han vill påskynda den allmänna europeiska revolutionen. Då måste miljoner vara med. Därav opportunisten.

Jag själv tror, som sagt, att Ni missförstår de europeiska förhållandena.

Men hur det nu må vara kamrat, av vilka orsaker Ni än handlar, så kommer Ni att lida det mest fruktansvärda nederlaget och föra proletariatet till de förskräckligaste nederlagen om Ni fortsätter med denna taktik.

För även om Ni vill rädda den ryska revolutionen, så samlar Ni med denna taktik också de icke-kommunistiska elementen. Dessa förenar Ni med oss, de verkliga kommunisterna, när vi inte ens har en fast kärna! Med detta sammelsurium av döda fackföreningar med en massa av halv-, kvarts-, åttondels- och allsicke-kommunister, hos vilka det saknas en god kärna, vill Ni kämpa mot det högst organiserade kapitalet i världen, med vilket alla icke-proletära klasser är förbundna. Det är självklart, att under slagets lopp sammelsuriet faller sönder och massan flyr.

Kamrat, ett förkrossande nederlag för t.ex. det tyska proletariatet är en signal för en allmän attack mot Ryssland.

Om Ni här vill göra revolution med denna gröt av Labour Party och oberoende, fransk center och det italienska partiet, o.s.v. och dessas fackföreningar, ja då kommer det inte att bära sig bättre.

Regeringarna kommer inte ens att frukta en sådan opportunistisk hop.

Men om Ni bildar i sig fasta, radikala grupper, fasta (om också små) partier, därför att endast dessa i revolutionen hänrycker massorna till stordåd – som Spartakusförbundet visade i sin begynnelse – då kommer regeringarna att frukta dessa partier, de kommer att få släppa Ryssland fritt, och äntligen kommer, när partierna på detta ”rena” sätt vuxit sig mäktiga, segern att inställa sig. Denna vår ”vänster”-taktik är alltså, för oss som för Ryssland, den bästa – den enda räddande.

Er taktik är rysk. Den var utmärkt i ett land, där en miljonhär av fattigbönder stod beredd, och en nedsjunkna medelklass vacklade. Här duger den inte något till.

Jag måste slutligen vederlägga Ert och många av Era medkämpars påstående, om vilket jag redan talade i tredje kapitlet: nämligen att revolutionen i Västeuropa först kan börja efter att de låga, de demokratiska skikten i kapitalismen skakats tillräckligt, neutraliserats eller vunnits. Också detta påstående i denna för revolutionen så viktiga fråga bevisar, att Ni ser allting från östeuropeisk synvinkel. Och påståendet är felaktigt.

Proletariatet i Tyskland och England är så manstarkt och så mäktigt genom sin organisering, att det kan påbörja och fortsätta revolutionen också utan eller mot dessa andra klasser. Ja det måste göra det, om det lider så som i Tyskland. Och det kan göra så, *om det följer den rätta taktiken*. Om det bara baserar sin organisering på företagen, och om det bara förkastar parlamentarismen. Bara på detta sätt kan arbetarna bli starka.

Vi i vänstern väljer vår taktik, inte bara av alla de orsaker jag har anfört, utan också särskilt därför, att det västeuropeiska, särskilt det tyska och engelska, proletariatet, när det kommer till medvetande och enhet ensamt är så starkt och har en så väldig styrka, att det kan segra på detta *enkla* sätt. Det ryska proletariatet måste gå omvägar, därför att det ensamt var för svagt, och det gjorde det på ett glänsande och allt vad världsproletariatet någonsin har åstadkommit, vida överskuggande sätt. Men det västeuropeiska proletariatet kan segra på den *raka, klara* vägen. Därmed är också Ert och Era medkämpars påstående vederlagt.

Det återstår nu ytterligare ett argument att vederlägga, som jag ofta har läst hos ”högerkommunisterna”, som jag hörde av den ryske facklige ledaren Lesovskij och som också förekommer hos Er: ”Krisen kommer att driva massorna till kommunismen, också om man bibehåller de dåliga fackföreningarna och parlamentarismen.” Detta är ett mycket svagt argument. För vi vet ju inte hur stor denna kommande kris blir. Kommer den att vara så djup i England och Frankrike som den är nu i Tyskland? För det andra har detta argument (Andra Internationalens ”mekaniska” argument) bevisat sin svaghet under de senaste sex åren. Nöden i Tyskland var fruktansvärd under de sista krigsåren. Revolutionen kom inte. Den var fruktansvärd 1918 och 1919. Revolutionen segrade inte. Fruktansvärd var och är krisen i Ungern, Österrike, Balkanländerna, Polen.

Revolutionen kom inte och segrade inte, inte heller när de ryska arméerna var alldeles inpå. Men för det tredje vänder sig argumentet mot Er själv, för om nu krisen skulle leda till revolution, då kunde man ju anta den bättre ”vänstertaktiken”.

Men exemplen Tyskland, Ungern, Bayern, Österrike, Balkanländerna bevisar att kris och nöd inte räcker. Vi har den mest fruktansvärda ekonomiska kris – men ändå blir det ingen revolution. Det måste finnas ännu någon orsak som får revolutionen till stånd, och om denna saknas, så uteblir revolutionen eller slår fel. *Denna orsak är andan hos massan*. Och det är Er

taktik, kamrat, som inte ger massan tillräcklig självtillit, inte stärker den tillräckligt, utan låter andan vara som den är. Under loppet av denna skrift har jag visat, att bankkapitalet, trusterna, monopolen och den av dessa bildade och beroende västeuropeiska (och nordamerikanska) staten, förenar alla borgerliga klasser, de storbürgerliga och småbürgerliga, till en enhet mot revolutionen. Men denna kraft som förenar samhället mot revolutionen går ännu längre. Bankkapitalet har under den gångna utvecklingsperioden, uppfostrat, enat och organiserat arbetarklassen mot revolutionen. Och hur? I fackföreningarna (syndikalistiska och fria) och socialdemokratiska partier. I det att kapitalet tvang dessa att bara kämpa för förbättringar, gjorde de fackföreningarna och arbetarpartierna till stats- och samhällsbevarande, till kontrarevolutionära krafter. Fackföreningar och arbetarpartier blev genom storkapitalet till stöttor åt kapitalet. Men då dessa består av arbetare, nästan redan en majoritet av dessa, och revolutionen inte kan göras utan arbetare, måste dessa organisationer först slås sönder, för att revolutionen ska kunna lyckas. Och hur ska de slås sönder? Genom en förändring av deras anda. Och deras anda ändrar man *bara* därigenom, att man gör medlemmarnas anda oberoende i största möjliga utsträckning. Och detta sker bara därigenom, att man ersätter fackföreningarna med arbetsplatsorganisationer och arbetarunioner och inte längre gör bruk av parlamentarismen i arbetarpartierna. Och detta förhindrar Er taktik.

Visst: den tyska, franska, italienska kapitalismen är bankrutt. Eller rättare sagt: dessa kapitalistiska stater är bankrutta. Kapitalisterna själva, deras ekonomiska och politiska organisationer håller sig kvar, och deras vinster, utdelningar och investeringar är t.o.m. enorma. Men bara genom statens utökande av papperscirkulationen. Faller den tyska, franska, italienska staten, då faller också kapitalisterna.

Med naturnödvändighet närmar sig krisen. Stiger priserna, så stiger strejkvågorna; faller de, så ökar hären av arbetslösa. Nöden ökar i Europa och svälten kommer. Dessutom är världen full av nya explosionsämnen. Konflikten, den nya revolutionen närmar sig. Men hur kommer den att sluta? Ännu är kapitalismen mäktig. Tyskland, Italien, Frankrike, Östeuropa är inte hela världen. Och kapitalismen kommer att i Västeuropa, i Nordamerika, i engelska kolonier ännu så länge att hålla ihop klasserna mot proletariatet. Slutet beror således till mycket stor del på vår taktik och vår organisering. Och Er taktik är felaktig.

Det finns här i Västeuropa bara en taktik: ”vänsterns”, som säger proletariatet sanningen och inte förespeglar det några illusioner. Taktiken som, om det än tar lång tid, smider de starkaste, nej de enda starka vapnen överhuvudtaget: arbetsplatsorganisationerna (och dessa förenade till en helhet) och de till en början små, men rena, fasta kärnorna, de kommunistiska partierna. Och taktiken som sedan utbreder dessa båda organisationer över hela proletariatet.

Det måste vara så här, inte för att vi i ”vänstern” vill ha det så, utan därför att produktionsförhållandena, klassförhållandena, så bestämmer.

Kommen till slutet av mitt anförande, vill jag nu sammanställa detta i några översiktliga teser, därför att arbetarna själva ska kunna se allting klart.

Det framgår, tror jag, en klar bild av orsakerna till vår taktik och av taktiken själv: bankkapitalet behärskar den västeuropeiska världen. Detta håller ideologiskt och materiellt proletariatet i djupaste slaveri och enar alla borgerliga och småbürgerliga klasser. Därav följer nödvändigheten att de jättelika massorna reser sig till självständighet. Denna är bara möjlig genom arbetsplatsorganisationer och parlamentarismens upphävande – i revolutionen.

Jag kommer här, för att skillnaden mellan Er och den Tredje Internationalens taktik å ena sidan och ”vänsterns” å den andra, ska framträda alldeles tydligt, och för att arbetarna, när Er taktik, vilket är högst sannolikt, kommer att leda till de våldsammaste nederlag, inte ska tappa

modet, utan se att det också finns en annan taktik – att ställa ”vänsterns” taktik emot Tredje Internationalens i några meningar:

Tredje Internationalen tror, att den västeuropeiska revolutionen helt kommer att gå efter den ryska revolutionens lagar och taktik. Vänstern tror att den västeuropeiska revolutionen kommer att följa sina egna lagar.

Tredje Internationalen tror, att den västeuropeiska revolutionen kommer att kunna sluta förbund med småbonde-, småborgerliga, ja t.o.m. storbürgerliga partier. Vänstern tror, att detta är omöjligt.

Tredje Internationalen tror, att det i Västeuropa kommer att finnas klyftor under revolutionen mellan de borgerliga, de småborgerliga och småbönderna. Vänstern tror, att de borgerliga och de småborgerliga, till nära slutet, kommer att bilda en enad front. Den Tredje Internationalen underskattar det västeuropeiska och nordamerikanska kapitalets styrka. Vänstern upprättar sin taktik efter denna stora makt.

Tredje Internationalen inser inte bank- och storkapitalets enande makt på alla borgerliga klasser. Vänstern däremot bygger sin taktik efter denna enande makt.

Då Tredje Internationalen inte tror att proletariatet står ensamt i Västeuropa, försummar den proletariatets andliga utveckling – som på detta område ännu lever djupt i den borgerliga ideologins fångenskap – och väljer en taktik, som låter slaveriet och underkastelsen under bourgeoisens idéer bestå. Vänstern väljer sin taktik så, att i första rummet proletariatets medvetande blir befriat.

Då Tredje Internationalen inte inriktar sin taktik på andens befrielse, inte heller på alla borgerliga och småborgerliga klassers enhet, utan på kompromisser och klyftor, låter den de gamla fackföreningarna bestå, och försöker att uppta dem i Tredje Internationalen. Då vänstern i första hand vill andens befrielse och tror på borgarnas enhet, inser den att fackföreningarna måste förintas och att proletariatet behöver bättre vapen.

Av samma orsaker låter Tredje Internationalen parlamentarismen bestå. Vänstern upphäver av samma orsaker parlamentarismen.

Tredje Internationalen låter tillståndet av slaveri vara som det var i den Andra. Vänstern vill ändra det i grunden. Den angriper det onda vid roten.

Då Tredje Internationalen inte tror, att i första rummet andens befrielse är nödvändig i Västeuropa, och inte heller tror på de borgerligas enhet, samlar den därför massorna omkring sig, utan att fråga om dessa är verkliga kommunister, utan inriktar sin taktik på att de är det – när det bara är massor. Vänstern vill i alla länder bilda partier som bara består av kommunister, och inrikta sin taktik på det. Genom dessa, i början små, partiets exempel vill den göra proletariatets majoritet d.v.s. massorna till kommunister.

För Tredje Internationalen är alltså massorna i Västeuropa ett medel. För vänstern är de ändamålet.

Genom hela denna taktik (som i Ryssland var alldeles riktig) för Tredje Internationalen en ledarpolitik. Vänstern, däremot, för en masspolitik.

Genom denna taktik för Tredje Internationalen inte bara den västeuropeiska, utan särskilt också den ryska revolutionen mot sin undergång. Vänstern däremot för genom sin taktik världsproletariatet till seger.

Till slut vill jag sammanfatta mina utläggningar till några teser, i översiktlig form åt arbetarna, som måste kämpa sig fram till en klar insikt i taktiken. De måste naturligtvis läsas i utläggningarnas ljus.

1. Den västeuropeiska revolutionens taktik måste vara en helt annan än den ryska.
2. Ty proletariatet står här ensamt.
3. Proletariatet måste här göra revolutionen själv, mot alla andra klasser.
4. De proletära massornas betydelse är därför relativt större, och ledarnas betydelse mindre än i Ryssland.
5. Proletariatet måste därför också ha de allra bästa vapnen för revolutionen.
6. Då fackföreningarna är otillräckliga vapen, måste de ersättas av eller omvandlas till arbetsplatsorganisationer, som förenas i ett förbund.
7. Då proletariatet måste göra revolutionen ensamt och inte har någon hjälp, måste det andligt förkovra sig högst betydligt. Det är därför bättre att inte bruka parlamentarismen i revolutionen.

Med broderlig hälsning
H. Gorter